

Către CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI
Domnului Marian ENACHE,
Președintele Curții Constituționale

Stimate Domnule Președinte,

În conformitate cu prevederile art. 146 lit. a) din Constituția României, republicată, art. 136 alin 3 din Regulamentul Camerei Deputaților, precum și ale art. 15 alin (1) și (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, formulăm prezenta

OBIECȚIE DE NECONSTITUȚIONALITATE
a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative

Astfel, semnatarul sesizării contestă constituționalitatea *Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative*, pentru următoarele considerente:

I. Situație de fapt

Conform Expunerii de motive a *Proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative*, la inițiativa Ministerului Justiției, invocând necesitatea punerii în acord a Codului de Procedură Penală cu deciziile CCR prin care au fost declarate neconstituționale texte din acesta, Guvernul României a inițiat proiectul de lege și l-a înregistrat la Senatul României la data de 29.12.2022 sub nr. B866/2022/2012 și a solicitat dezbateră acestuia în procedură de urgență, solicitare care a fost admisă.

La Senatul României, proiectul de lege a fost înregistrat ulterior sub nr. L2/2023.

La 29.03.2023, *Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări* a Senatului României a depus Raportul cu privire la acest proiect de lege.

Tot la data de 29.03.2023, Senatul României a aprobat acest proiect de lege cu amendamentele introduse de către *Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări*.

Proiectul a fost înregistrat la Camera Deputaților la data de 03.04.2023 sub nr. PL-x nr. 246/2023.

În ziua în care a fost înregistrat la Camera Deputaților, 03.04.2023, a fost aprobată și procedura de urgență pentru votarea acestuia, fiind înscris proiectul de lege și pe ordinea de zi a Plenului Camerei Deputaților.

A fost stabilit termen pentru depunere amendamentelor la data de 04.04.2023, termen pentru depunerea raportului de către *Comisia juridică, de disciplină și imunități* a fost stabilit la data de 05.04.2023.

În ședința din 05.04.2023, Plenul Parlamentului a votat proiectul de lege PL-x nr. 246/2023.

II. Critici de neconstituționalitate

II. 1. Motive de neconstituționalitate extrinsecă

2.1. 1. Încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (3) și (5) raportat la art. 141 și art. 16 alin. (1) din Constituția României și art. 147 alin. (4) din Constituție, ca urmare a nesolicitării avizului Consiliului Economic și Social

Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative este neconstituțională **în raport cu art. 141** din Constituție privind Consiliul Economic și Social, **coroborate cu art. 1 alin. (3) privind statul de drept și alin. (5) privind principiul securității juridice**, determinată de lipsa solicitării avizului Consiliului Economic și Social.

Conform art. 141 din Constituția României, „*Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare*”.

Conform art. 2 Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social:

“(1) *Consiliul Economic și Social este **consultat obligatoriu** asupra proiectelor de acte normative inițiate de Guvern sau a propunerilor legislative ale deputaților ori senatorilor. Rezultatul acestei consultări se concretizează în avize la proiectele de acte normative.*

(2) Domeniile de specialitate ale Consiliului Economic și Social sunt:

- a) *politicile economice;*
- b) *politicile financiare și fiscale;*
- c) *relațiile de muncă, protecția socială, politicile salariale și egalitatea de șanse și de tratament;*
- d) *agricultură, dezvoltare rurală, protecția mediului și dezvoltare durabilă;*
- e) *protecția consumatorului și concurență loială;*
- f) *cooperatie, profesii liberale și activități independente;*
- g) **drepturi și libertăți cetățenești;**
- h) *politicile în domeniul sănătății;*
- i) *politicile în domeniul educației, tineretului, cercetării, culturii și sportului.”*

Se poate observa că, deși are un rol consultativ, Consiliul Economic și Social este un organ ale cărui atribuții sunt instituite printr-o normă constituțională, ce trebuie

respectată în procesul de legiferare. Prin urmare, deși avizul este consultativ, acest aviz trebuie să existe în procesul de legiferare, în domeniile prevăzute de legea organică a Consiliului Economic și Social. Lipsa avizului constituie un viciu de neconstituționalitate al actului normativ criticat, dat fiind faptul că rolul Consiliului Economic și Social este acela de a garanta, în cadrul unui proces democratic de legiferare, că legile nu instituie soluții arbitrare, mai ales atunci când au un impact major asupra drepturilor și libertăților fundamentale, mai ales a dreptului la libertate.

Potrivit jurisprudenței constante a CCR, art. 141 din Constituție se rezumă doar la consacrarea rolului Consiliului Economic și Social de organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului, iar pentru detalii privind domeniile de specialitate în care acesta este consultat, textul face trimitere la legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.

Norma constituțională, exprimând sintetic rolul pur consultativ pentru Parlament și Guvern al Consiliului Economic și Social, nu face niciun fel de referire expresă la obligația inițiatorilor proiectelor de acte normative de a solicita avizul consultativ al Consiliului Economic și Social și nici cu privire la mecanismele de consultare a acestui organ consultativ, acestea fiind tratate în legea de organizare și funcționare a acestuia, la care Legea fundamentală face trimitere.

Curtea a reținut că nesolicitarea obligatorie a avizului consultativ al Consiliului Economic și Social nu poate avea drept consecință neconstituționalitatea actului normativ respectiv, numai prin raportare la art. 141 din Constituție.

Însă, prin raportare la dispozițiile art. 1 alin. (3) și alin. (5) coroborate cu cele ale art. 141 din Constituție, Curtea Constituțională a statuat că este obligatorie solicitarea avizului Consiliului Economic și Social, în cazul în care proiectul de lege vizează vreunul din domeniile de specialitate prevăzute de art. 2 alin. (2) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social.

În acest sens, învedereăm cele statuate de CCR prin Decizia nr. 221/2 iunie 2020 potrivit cărora lipsa solicitării avizului Consiliului Economic și Social este un motiv de neconstituționalitate extrinsecă a actului normativ:

„Astfel, Curtea a reținut că prin nesolicitarea avizului Consiliului Economic și Social, aviz de natură legală, a fost încălcat art. 1 alin. (5) raportat la art. 141 din Constituție (a se vedea Decizia nr. 139 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 336 din 3 mai 2019, Decizia nr. 140 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 377 din 14 mai 2019, Decizia nr. 141 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 17 mai 2019, Decizia nr. 393 din 5 iunie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 581 din 16 iulie 2019), fiind reținută, totodată, și încălcarea art. 1 alin. (3) din Constituție (Decizia nr. 139 din 13 martie 2019).

53. Curtea a mai reținut, prin Decizia nr. 139 din 13 martie 2019, paragraful 85, că principiul legalității, prevăzut de dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, interpretat în coroborare cu celelalte principii subsumate statului de drept, reglementat de art. 1 alin.

(3) din Constituție, impune ca atât exigențele de ordin procedural, cât și cele de ordin substanțial să fie respectate în cadrul legiferării. Regulile referitoare la fondul reglementărilor, procedurile de urmat, inclusiv solicitarea de avize de la instituțiile prevăzute de lege, nu sunt însă scopuri în sine, ci mijloace, instrumente pentru asigurarea dezideratului calității legii, o lege care să slujească cetățenilor, iar nu să creeze insecuritate juridică. De altfel, și Comisia de la Veneția, în raportul intitulat *Rule of law checklist*, adoptat la cea de-a 106a sesiune plenară (Veneția, 11-12 martie 2016), reține că procedura de adoptare a legilor reprezintă un criteriu în aprecierea legalității, care constituie prima dintre valorile de referință ale statului de drept (pct. IIA5). Sub acest aspect sunt relevante, între altele, potrivit aceluiași document, existența unor reguli constituționale clare în privința procedurii legislative, dezbaterile publice ale proiectelor de legi, justificarea lor adecvată, existența evaluărilor de impact de adoptarea legilor. Referitor la rolul acestor proceduri, Comisia reține că statul de drept este legat de democrație prin faptul că promovează responsabilitatea și accesul la drepturile care limitează puterile majorității (paragraful 32). (...)

59. De-a lungul timpului, în jurisprudența sa, Curtea a considerat că lipsa solicitării avizului actelor normative este o chestiune care ține de constituționalitatea extrinsecă a actului normativ vizat. Curtea a avut în vedere avizele solicitate următoarelor autorități publice: (...) (ii) Consiliul Economic și Social - instanța constituțională a considerat că lipsa solicitării avizului acestuia în privința actelor normative ce intră în domeniul său de incidență este o problemă de constituționalitate din perspectiva art. 1 alin. (5) coroborat cu art. 141 din Constituție;(...).”

Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative, prin conținutul său normativ, conține norme care reglementează infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora, făcând parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit h) din Constituția României (așa cum a reținut și Consiliul Legislativ prin avizul nr. 1469/27.12.2022) și, drept urmare, **afectează drepturi și libertăți cetățenești, respectiv dreptul la libertate individuală garantat de art. 23 din Constituția României; dreptul la viața intimă, familială și privată garantat de art. 26 din Constituția României; dreptul la apărare garantat de art. 24 din Constituția României; dreptul la un proces echitabil garantat de art 21 din Constituția României.**

Se poate constata astfel că *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative* conține norme care reglementează domenii de specialitate ale Consiliului Economic și Social, respectiv drepturile și libertățile cetățenești, potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (2) lit. g) din Legea nr. 248/2013.

Potrivit dispozițiilor art. 141 din Constituție și art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013, acestea prevăd obligația inițiatorilor de proiecte sau propuneri legislative de

a solicita avizul Consiliului Economic și Social în cazul în care reglementările preconizate vizează domeniile de specialitate ale Consiliului.

În acest sens, se observă că legea criticată vizează unul dintre aceste domenii, respectiv drepturile și libertățile cetățenești, prevăzute de art. 2 alin (2) lit. g) din Legea nr. 248/2013. Prin urmare, era obligatoriu să fi fost solicitat avizul Consiliului Economic și Social, în sensul consultării acestuia, ca organ de specialitate consultativ al Parlamentului și al Guvernului, neavând relevanță dacă legiuitorul, în opera sa de legiferare, ar fi ținut sau nu seama de conținutul acestuia.

Totodată, art. 9 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 prevede că *”în cazurile prevăzute de lege, în faza de elaborare a proiectelor de acte normative inițiatorul trebuie să solicite avizul autorităților interesate în aplicarea acestora, în funcție de obiectul reglementării”*.

Or, în ceea ce privește *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative*, un asemenea aviz nu a fost solicitat nici de către inițiator.

Acest aspect reiese din chiar Expunerea de motive a proiectului de lege, respectiv din lipsa vreunei mențiuni în Expunerea de motive la Secțiunea a 6-a, pct. 6.5 Informații privind avizarea, punct la care se menționează că proiectul de lege a fost avizat numai de către Consiliul Legislativ, nefăcându-se nicio mențiune cu privire la Consiliul Economic și Social.

În lipsa solicitării avizului cu prilejul elaborării și adoptării *Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative*, reiese că au fost nesocotite prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție. Ignorarea principiului constituțional al obligativității respectării legii în cursul procedurilor parlamentare de legiferare ar plasa Guvernul pe o poziție privilegiată, interzisă de principiul constituțional al egalității, consacrat de art. 16 alin. (2) din Legea fundamentală, potrivit căruia *„Nimeni nu este mai presus de lege.”*

Curtea a mai subliniat, în jurisprudența sa, că principiul legalității, prevăzut de dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, interpretat în coroborare cu celelalte principii subsumate statului de drept, reglementate de art. 1 alin. (3) din Constituție, impune ca atât exigențele de ordin procedural, inclusiv obținerea avizelor, cât și cele de ordin substanțial să fie respectate în cadrul legiferării.

Având în vedere dispozițiile constituționale și legale citate, absența solicitării avizului Consiliului Economic și Social este de natură să susțină neconstituționalitatea extrinsecă a legii, în raport cu prevederile art. 1 alin. (3) și (5), coroborate cu cele ale art. 141 din Constituție.

În concluzie, pentru motivele prezentate anterior solicităm Curții Constituționale să constate că *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative*, **în integralitatea sa, este neconstituțională** pentru motivele de neconstituționalitate extrinsecă invocate.

2.1.2. Încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție raportat la dispozițiile Legii nr. 24/2000 și art. 147 alin. (4) din Constituție

Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative a fost inițiată, elaborată și adoptată cu încălcarea dispozițiilor Legii nr. 24/2000, fiind astfel încălcat principiul legalității reglementat de art. 1 alin. (5) din Constituție. Astfel:

- i) **nu s-au avut în vedere la definitivarea proiectului de lege observațiile și propunerile Consiliului Legislativ de la pct. 4 și 9 din Avizul nr. 1470/27.12.2022 și nici nu a fost motivată neacceptarea acestora în cuprinsul Expunerii de motive sau într-o notă însoțitoare, fiind încălcate astfel dispozițiile art. 10 alin. (4) din Legea nr. 24/2000.**

(pct. 4. " Menționăm că, prin avizul nr. 1405/16.12.2022, Consiliul Legislativ a avizat favorabil, cu observații și propuneri, o propunere legislativă cu obiect similar (b773/24.12.2022) transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/5561/29.11.2022."

Pct. 9 " La art. 139¹ alin. (2), astfel cum este propus la art. I pct. 17, semnalăm ca soluția legislativă propusă, potrivit căreia legalitatea încheierii prin care s-au autorizat activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi, al unor libertăți fundamentale ale omului, a mandatului emis în baza acesteia, a modului de punere în executare a autorizării, precum și a înregistrărilor rezultate se verifică de către judecătorul de cameră preliminară, nu are în vedere cele reținute de Curtea Constituțională în Decizia nr. 55/2020.

Menționăm că, în paragrafele nr. 44 și 45 ale respectivei decizii, Curtea Constituțională a subliniat că, „dacă judecătorul de cameră preliminară va adopta ca reper prevederile Codului de procedură penală, se ajunge în situația în care, deși activitatea specifică culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului a fost autorizată potrivit Legii nr. 51/1991, legalitatea mijlocului de probă și a procedurii probatorii prin care acestea au fost obținute se va verifica prin raportare la un act normativ care nu a fost luat în considerare la momentul autorizării măsurii.

Pe de altă parte, în afara implicațiilor evidente ale finalităților diferite ale activităților întreprinse în domeniul securității naționale și ale activităților procesual penale, dacă judecătorul de cameră preliminară va adopta ca reper prevederile Legii nr. 51/1991 se ajunge în situația în care instanțe ierarhic inferioare celei care a emis mandatul au competența verificării elementelor ce țin de legalitatea mijlocului de probă. Curtea observă că, dacă în cazul supravegherii tehnice, dispusă potrivit Codului de procedură penală, legalitatea administrării probelor este realizată, în principiu, de o

instanță egală în grad cu cea care a emis mandatul de supraveghere tehnică, în cazul mandatelor emise în temeiul Legii nr. 51/1991, analiza legalității acestora este realizată, de cele mai multe ori, de instanțe ierarhic inferioare celei care a emis mandatul (emiterea mandatului fiind realizată întotdeauna de Înalta Curte de Casație și Justiție). Or, consacrară Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin Legea nr. 51/1991, ca instanță specializată în domeniul autorizării activității specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercitiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului presupune și o anumită competență specializată a acesteia, strict determinată de lege".

Este necesară, de aceea, reanalizarea normei propuse pentru art. 139¹ alin. (2) sub toate aceste aspecte.”)

- ii) **nu a fost examinată în activitatea de documentare pentru fundamentarea Proiectului de lege Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative practica Curții Constituționale în domeniu, proiectul încălcând mai multe decizii de admitere ale CCR cu care se pretind că au fost puse în acord textele din Codul Penal, fiind încălcate astfel dispozițiile art. 21 din Legea nr. 24/2000.**

În concluzie, pentru motivele prezentate anterior solicităm Curții Constituționale să constate că *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative, în integralitatea sa, este neconstituțională* pentru motivele de neconstituționalitate extrinsecă invocate.

2.1.3. Întreaga procedură de examinare și adoptare de către Camera deputaților a Proiectului de lege înregistrat la Camera Deputaților sub nr. 246/2023 este viciată, fiind încălcate flagrant atât garanțiile constituționale privind procedura de examinare și adoptare a legilor, cât și obligațiile constituționale ce revin deputaților României, toate acestea fiind incompatibile cu statul de drept și democrația constituțională

Potrivit Constituției României, Parlamentul prin cele două camere ale sale este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării (**art 61 din Constituție**), suveranitatea națională exercitându-se de poporul român și prin intermediul Parlamentului compus din parlamentari aleși în mod liber (**art. 2 alin. 1 din Constituție**).

Potrivit **art. 69** din Constituția României, în exercitarea mandatului deputații sunt în serviciul poporului, iar orice mandat imperativ este nul.

Cu toate acestea, deputații nu intră în exercițiul mandatului decât după depunerea **jurământului** stabilit **prin lege organică**, astfel cum prevede **art. 70 alin. (1)** din Constituția României.

Potrivit art. 3 din Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților, jurământul pe care îl depun deputații este următorul:

"Jur credință patriei mele România;

Jur să respect Constituția și legile țării;

Jur să apăr democrația, drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a României;

Jur să-mi îndeplinesc cu onoare și fidelitate mandatul încredințat de popor;

Așa să mă ajute Dumnezeu."

Totodată, potrivit art. 11 alin. (1) din Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților *"Deputații și senatorii, în calitatea lor de reprezentanți aleși ai poporului român, își îndeplinesc îndatoririle și își exercită drepturile în conformitate cu Constituția, legile țării și regulamentele Camerei Deputaților și Senatului, pe toată durata mandatului pe care îl dețin."*

Art. 235 alin. (1) și art. 236 din Regulamentul de organizare și funcționare al Camerei Deputaților prevăd:

"Art. 235 alin. (1) Deputații, reprezentanți ai poporului, își exercită drepturile și își îndeplinesc îndatoririle pe toată durata legislaturii pentru care au fost aleși. Deputații sunt obligați, prin comportamentul lor, să păstreze demnitatea Parlamentului, să respecte valorile și principiile definite în Constituție, în Statutul deputaților și al senatorilor, în Codul de conduită al deputaților și senatorilor, precum și în regulamentele interne."

"Articolul 236: Deputații intră în exercițiul mandatului, pe baza certificatului doveditor al alegerii, la data întrunirii legale a Camerei Deputaților, sub condiția validării și a depunerii jurământului de credință față de țară și popor."

Potrivit art. 1 alin. (3), (4) și (5) din Constituția României

*"(3) **România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.***

*(4) **Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale.***

*(5) **În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.***

Organizarea internă a fiecărei Camere a Parlamentului în care își desfășoară activitatea senatorii și deputații se stabilește prin Regulament propriu, potrivit art. 64 din Constituția României.

Se poate observa astfel că în activitatea de examinare și adoptare a legilor deși, de principiu, Parlamentul se bucură de o competență exclusivă, această competență nu este absolută în sensul excluderii exercitării controlului de constituționalitate a activității desfășurate de către Parlament și a legilor adoptate de acesta.

Întreaga activitate a Parlamentului României este limitată de principiile, valorile și exigențele constituționale.

Drept urmare, și întreaga activitate a deputaților este limitată de principiile, valorile și exigențele constituționale, precum și de respectarea procedurii de examinare și adoptare a legilor prevăzută de Regulamentul de organizare și funcționare a Camerei Deputaților, aspecte care reies atât din prevederile constituționale menționate anterior, cât și din prevederile Legii nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților.

A accepta ca deputații României să își exercite activitatea cu încălcarea dispozițiilor Regulamentului de organizare și funcționare a Camerei Deputaților, a Legii nr. 96/2006 și a prevederilor Constituției ar însemna că în România deputații sunt deasupra legii și s-ar încălca art. 16 alin. (2) din Constituția României, precum și dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție potrivit cărora în România Constituția, supremația ei și legile sunt obligatorii.

Într-o asemenea situație, statul de drept și democrația nu mai există în România.

Cu toate acestea, Camera Deputaților cu ocazia examinării și adoptării *Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative*, a încălcat atât dispozițiile constituționale privind obligativitatea generală a deciziilor Curții Constituționale (art. 147 alin 4 din Constituție), decizii prin care se sancționase tocmai textele de lege adoptate cu încălcarea Constituției de către Parlament, afectând astfel libertatea individuală a cetățenilor României, garantată de art. 23 și art. 1 alin. (3) din Constituția României, dreptul la viața intimă, familială și privată garantat de art. 26 din Constituția României; dreptul la apărare garantat de art. 24 din Constituția României; dreptul la un proces echitabil garantat de art. 21 din Constituția României, cât și procedura de examinare și adoptare a unei legi prin care se pun în acord textele deja declarate neconstituționale cu dispozițiile Constituției prevăzută de Regulamentul de organizare și funcționare al Camerei Deputaților.

Procedând astfel, Camera Deputaților și, implicit, deputații au avut un comportament anticonstituțional și antidemocratic.

Din prevederile coroborate ale art. 64 alin 1 și art. 76 alin 3 din Constituție rezultă că **o lege organică aflată într-o procedură de urgență nu poate fi adoptată decât în condițiile prevăzute expres și detaliat în Regulamentul Camerei Deputaților.**

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, în vederea adoptării unui act normativ coerent și fundamentat, din punctul de vedere al organizării procedurii de lucru, Parlamentul trebuie să dea dovadă de suplețe și flexibilitate, în limitele Constituției și ale regulamentelor parlamentare [de exemplu Decizia nr. 828 din 13 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.185 din 28 februarie 2018, paragraful 51 sau Decizia nr. 261 din 5 mai 2022]. Cu alte cuvinte, suplețea, celeritatea, flexibilitatea, raționalizarea procedurii parlamentare se realizează cu respectarea exigențelor procedurale stabilite prin Constituție. **Marja largă de apreciere a organelor de lucru ale Parlamentului nu poate depăși însă cadrul constituțional existent.**

Cadrul regulamentar de examinare și adoptare a legilor aflate în procedura de urgență este prevăzut în art. 117-122, art. 107-114, art. 66 alin (4) și altele din Regulamentul Camerei Deputaților (aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994, republicat, modificat și completat).

Legea care face obiectul acestei obiecții de neconstituționalitate a fost examinată și adoptată într-o procedură ad-hoc, neprevăzută de regulament.

Astfel, Proiectul de lege a fost înregistrat la Camera deputaților la data de 03.04.2023.

Biroul Permanent al Camerei Deputaților a avut ședința pe data de 03.04.2023 ora 13.30.

PL-x nr. 246/2006 a fost trimis:

- pentru raport la *Comisia juridică, de disciplină și imunități*, termenul de depunere a raportului fiind stabilit la data de 05.04.2023;
- pentru aviz la *Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale; Comisia pentru muncă și protecție socială; Comisia pentru apărare, ordine publică și siguranță națională; Comisia pentru egalitatea de șanse pentru femei și bărbați.*

A fost stabilit termen pentru depunere amendamente: 04.04.2023.

Încălcarea de către Biroul Permanent al Camerei Deputaților și de către deputații care fac parte din acesta a prevederilor constituționale

Or, în Regulamentul de organizare și funcționare al Camerei Deputaților se prevede:

- **Articolul 63 "Biroul permanent trimite, spre examinare și în vederea elaborării rapoartelor, proiectele de legi, propunerile legislative, proiectele de hotărâri ale Camerei și amendamentele formulate de către Guvern comisiei**

permanente sesizate în fond, în competența căreia intră materia reglementată prin proiectul sau propunerea respectivă. Acesta poate sesiza și alte comisii pentru a-și da avizul cu privire la lucrarea respectivă.”

- **Articolul 61** ” ... Denumirile și domeniile de activitate ale comisiilor permanente sunt următoarele:

13. Comisia juridică, de disciplină și imunități

- reglementări în domeniul dreptului civil, penal, contravențional, procedură civilă, penală, administrativă, organizarea judecătorească; alte reglementări cu caracter precumpănitor juridic; probleme de disciplină parlamentară, incompatibilități și imunități.

22. Comisia pentru constituționalitate

- **punerea de acord a prevederilor declarate neconstituționale cu deciziile Curții Constituționale.**”

Mai mult decât atât, chiar dispozițiile **art. 137 alin. (1)** din Regulament prevăd că în cazurile de neconstituționalitate constatate potrivit art. 146 lit. a) din Constituția României, Biroul Permanent **va sesiza Comisia pentru constituționalitate și comisia permanentă sesizată în fond cu proiectul de lege.** Chiar dacă Parlamentul României nu și-a respectat obligațiile de a pune în acord textele neconstituționale cu deciziile CCR în termen de 45 zile de la data publicării deciziilor CCR, asta nu abilitează Biroul Permanent al Camerei Deputaților să nege rolul Comisiei pentru constituționalitate în procedura de reexaminare a legii, conform prevederilor Regulamentului.

Având în vedere că proiectul de lege PL-x nr. 246/2023 a fost inițiat pentru punerea în acord a prevederilor Codului de Procedură Penală cu Deciziile Curții Constituționale, se poate observa că **Biroul Permanent netrimțând acest proiect de lege pentru spre examinare și în vederea elaborării rapoartelor către Comisia pentru constituționalitate a Camerei Deputaților, a încălcat dispozițiile art. 63 coroborat cu art. 61 pct. 22 din Regulamentul de organizare și funcționare al Camerei Deputaților.**

Procedând astfel, cu încălcarea Regulamentului, Biroul Permanent a încălcat dispozițiile art. 64 alin. (1) și (3) coroborat cu art. 1 alin. (5) din Constituție, iar deputații care fac parte din Biroul Permanent au încălcat dispozițiile art. 11 alin. (1) din Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților rap la art. 235 alin. (1) din Regulament, precum și prevederile art. 1 alin. (5) și art. 16 alin. (2) din Constituția României.

Astfel, Biroul Permanent și-a arogat astfel competențe de legiferare care constituțional sunt rezervate doar Camerei Deputaților.

Încălcarea de către Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților și de către deputații care fac parte din aceasta a prevederilor constituționale

Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților a avut ședință stabilită în data 03.04.2023, ora 17.00. În cadrul acestei ședințe, președintele Comisiei a supus la vot introducerea pe ordinea de zi a Proiectelor de lege PL-x nr. 245/2023 și PL-x nr. 246/2023, invocând că se vor dezbate amendamentele introduse de Senatul României.

Cu toate că nu expirase termenul pentru depunerea amendamentelor prevăzut în fișa proiectului de lege, termen care a fost stabilit pentru data de 04.04.2023, parte din deputații care fac parte din comisia juridică au votat introducerea pe ordinea de zi a comisiei din data de 03.04.2023 a celor două proiecte, PL-x nr. 245/2023 și PL-x nr. 246/2023.

Mai mult, decât atât, cu toate că nu făceau obiectul ordinii de zi anunțate, la ședință au participat unii reprezentanți ai societății civile care aveau o anumită poziție față de proiectul de lege, ceea ce înseamnă că aceștia au fost anunțați anterior, fără a se face public acest aspect și fără a putea solicita și participa la ședința comisiei juridice din data de 03.04.2023 și alți reprezentanți ai societății civile care aveau altă poziție cu privire la conținutul normelor din proiectele de lege PL-x nr. 245/2006 și PL-x nr. 246/2023.

În cadrul ședinței din data de 03.04.2023 s-au ridicat mai multe probleme de procedură care au fost respinse, cu majoritatea membrilor prezenți, discutându-se parte din amendamentele introduse de Senat.

În cadrul ședinței din data de 03.04.2023, președintele Comisiei juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților de la el putere a anunțat reducerea termenelor de depunere a amendamentelor de către deputați, respectiv că acestea pot fi depuse până la data de 04.04.2023, ora 13.00, în condițiile în care conform fișei proiectului de lege, termenul pentru depunerea amendamentelor fusese stabilit pentru data de 04.04.2023, fără limită de oră. Totodată, în cadrul ședinței din data de 03.04.2023 a fost stabilită de către președintele Comisiei o nouă ședință a Comisiei pentru data de 04.04.2023, ora 15.00.

În cadrul ședinței Comisiei din data de 04.04.2023, ora 15.00, după 1 oră și 54 minute de dezbateri pe proiectul de lege PL-x nr. 246/2023, președinta Comisiei juridice a suspendat ședința comisiei, invocând că a intervenit o problemă urgentă.

La reluarea ședinței comisiei din data de 04.04.2023, după circa 15 min, a anunțat că *"în urma unor discuții finalizate în acest moment în cadrul coalitiei, se vor retrage toate amendamentele depuse atât la Senat, cât și cele pe care le-am discutat până acum în comisia juridică și vom merge pe forma venită de la Guvern, forma inițială."* *"În acest moment, toate amendamentele care au fost depuse atât la Senat, cât și în Camera deputaților vor fi retrase. Cele de la Cameră vor fi retrase, cele de la Senat vor fi eliminate prin vot și le vom vota în grup, eliminarea tuturor amendamentelor depuse de Coalitie în cadrul ședinței din Senat. ... Amendamentele din Senat, toate vor avea amendament de eliminare, tot ce s-a votat în Senat."*

Cu toate că s-au invocat mai multe aspecte procedurale de către membrii comisiei, invocându-se că nu se pot elimina amendamentele invocate de Senat în PL-x nr. 246/2023, fără depunerea de amendamente în acest sens, Președinta comisiei, în ședința din data de 04.04.2023, a anunțat că *"în acest moment, toate amendamentele care au fost puse în discuție de către Coaliție și votate în acest moment sunt retrase, nu mai există niciun amendament din partea Coaliției și se merge pe forma venită de la Guvern. În acest moment avem forma venită de la Guvern și amendamentele propuse de grupul USR și ... amendamente propuse de neafiliați. ... Le voi supune la vot în calup, atâta timp cât voi supune la vot forma Guvernului, automat toate amendamentele propuse vor fi trecute în tabel la amendamente respinse."*

S-a supus la vot eliminarea din PL-x nr. 246/2023 a tuturor amendamentelor adoptate în Senat, contrar opoziției unor membri ai comisiei că nu au fost depuse la Camera Deputaților amendamente în acest sens și că nu este admisibil să se ignore toate amendamentele Senatului și se merge pe forma Guvernului. **Comisia juridică, cu majoritate a eliminat toate amendamentele adoptate de Senat. S-a supus la vot forma venită de la Guvern cu care a fost sesizat Senatul în ceea ce privește PL-x nr. 246/2023, cu majoritate fiind adoptată forma venită de la Guvern, președintele menționând că toate amendamentele votate sunt retrase de către coaliție.**

La PL-x nr. 245/2023, **președintele Comisiei juridice a anunțat că "în acest moment Coaliția de Guvernare își retrage toate amendamentele depuse astăzi în Comisia juridică și vom vota prima dată eliminarea tuturor amendamentelor votate la Senat, inclusiv acel prag stabilit" și a propus un raport de aprobare a formei venite de la Guvern. Președintele Comisiei a anunțat că formele venite de la Guvern pentru ambele proiecte PL-x nr. 245/2023 și PL-x nr. 246/2023 sunt votate cu majoritate, amendamentele depuse de restul grupurilor deputaților și de deputații neafiliați fiind respinse automat, fără a fi discutate.**

Față de modul în care s-au desfășurat ședințele comisiei juridice din data de 03.04.2023 și din data de 03.04.2024 pentru examinarea PL-x nr. 246/2023 se pot constata următoarele:

- a) **Contrar dispozițiilor Regulamentului de organizare și funcționare al Camerei Deputaților, președintele Comisiei juridice a îngădit dreptul constituțional al deputaților de a propune amendamente la proiectul de lege în termenul stabilit.**

Potrivit, Regulamentului de Organizare și funcționare al Camerei deputaților: **articolul 66 alin. (4) "Deputații care nu fac parte din comisia sesizată în fond, precum și Guvernul vor putea depune amendamente într-un termen ce nu poate fi mai mic de jumătate din termenul pe care comisia sesizată în fond îl are pentru predarea raportului de la anunțarea în plenul Camerei a proiectului de lege sau a propunerii legislative";**

- **articolul 118 alin. (1)** potrivit căruia în procedura de urgență *"Deputații, grupurile parlamentare sau Guvernul pot prezenta amendamente în scris, motivate, care se trimit comisiei sesizate în fond, în termenele stabilite la art. 66 alin. (4) de la aprobarea procedurii de urgență"*.
- **art. 99 alin. (5)** *"Data depunerii amendamentului este data înregistrării sale la comisie sau la Biroul permanent, după caz, unde se va ține o evidență specială a tuturor amendamentelor primite. La cerere, se va elibera autorului o dovadă că amendamentul a fost primit."*

Astfel, cu toate că potrivit proiectului de lege PL-x 246/2023 data depunerii amendamentelor era 04.04.2023, fără a fi indicată o oră limită, Președinta Comisiei juridice și-a arogat competențe de legiferare care nu îi revin, anunțând în ședința Comisiei un termen limită de depunere a amendamentelor, până la ora 13.00 a zilei de 04.04.2023.

Procedând în acest fel au fost încălcate dispozițiile art. 66 alin. (4), art. 118 alin. (1) și art 99 alin. (5) din Regulament și implicit prevederile art. 64 alin. (1) și (4) coroborat cu art. 1 alin. (5) din Constituție, precum și dispozițiile art. art. 11 alin. (1) din Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților rap la art. 235 alin. (1) din Regulament, precum și prevederile art. 1 alin. (5) și art. 16 alin. (2) din Constituția României.

b) Contrar dispozițiilor Regulamentului de organizare și funcționare al Camerei Deputaților, președintele Comisiei juridice a îngădit dreptul constituțional deputaților neafiliați de a își susține amendamentele în cadrul ședinței comisiei din data de 04.04.2023

Potrivit, Regulamentului de Organizare și funcționare al Camerei deputaților:

- **Articolul 57 alin. (1)** *"La ședințele comisiilor vor fi invitați să participe deputații și senatorii care au făcut propuneri, care stau la baza lucrărilor acestora, cum ar fi autori de propuneri legislative, de amendamente etc., precum și, la cererea președintelui comisiei, specialiști ai Consiliului Legislativ"*

Cu toate că în Raportul Comisiei juridice aferent PL-x nr. 246/2023 la amendamente respinse se află în anexa cu amendamente respinse un amendament depus de un deputat neafiliat, acesta nu a fost invitat să participe la ședința Comisiei pentru a își susține amendamentul.

Procedând în acest fel au fost încălcate dispozițiile art. 57 alin. (1) din Regulament și implicit prevederile art. 64 alin. (1) și (4) coroborat cu art. 1 alin. (5) din Constituție, precum și dispozițiile art. art. 11 alin. (1) din Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților rap la art. 235 alin. (1) din Regulament, precum și prevederile art. 1 alin. (5) și art. 16 alin. (2) din Constituția României.

c) Contrar dispozițiilor Regulamentului de organizare și funcționare al

Camerei Deputaților, Comisia juridică nu a examinat amendamentele depuse la proiectul de lege și nici modul în care s-au soluționat propunerile cuprinse în avizul Consiliului Legislativ

Potrivit, Regulamentului de Organizare și funcționare al Camerei deputaților:

- **Articolul 62: "Comisiile permanente ale Camerei Deputaților examinează proiectele de legi, propunerile legislative, proiectele de hotărâri ale Camerei Deputaților, avizele și amendamentele, în vederea elaborării rapoartelor sau avizelor, după caz";**
- **Articolul 68 alin. (1) "În raportul comisiilor sesizate în fond se va face referire la toate avizele celorlalte comisii care au examinat proiectul sau propunerea respectivă, la modul cum s-au soluționat propunerile cuprinse în avizul Consiliului Legislativ, la punctul de vedere al Guvernului, dacă există implicații financiare asupra bugetului de stat sau asupra bugetului asigurărilor sociale de stat, alte avize, dacă este cazul".**

Or, așa cum am arătat mai sus, în cadrul ședinței din data de 04.04.2023, cu încălcarea procedurilor prevăzute de Regulamentul Camerei Deputaților, Comisia juridică a aprobat eliminarea în bloc a amendamentelor depuse și votate la Senat de către Coaliția de Guvernare, fără să fie depuse amendamente în acest sens și a votat forma inițiată de Guvernul României, fără a examina amendamentele depuse de deputați, încălcând astfel prevederile art. 62 din Regulament.

În plus, așa cum am arătat anterior, în Avizul Consiliului Legislativ se regăsesc propuneri nr. 1470/27.12.2022, la pct. 4 și 9 sunt indicate următoarele propuneri și observații:

pct. 4. " Menționăm că, prin avizul nr. 1405/16.12.2022, Consiliul Legislativ a avizat favorabil, cu observații și propuneri, o propunere legislativă cu obiect similar (b773/24.12.2022), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/5561/29.11.2022."

Pct. 9 " **La art. 139¹ alin. (2), astfel cum este propus la art. I pct. 17, semnalăm ca soluția legislativă propusă, potrivit căreia legalitatea încheierii prin care s-au autorizat activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi, al unor libertăți fundamentale ale omului, a mandatului emis în baza acesteia, a modului de punere în executare a autorizării, precum și a înregistrărilor rezultate se verifică de către judecătorul de cameră preliminară, nu are în vedere cele reținute de Curtea Constituțională în Decizia nr. 55/2020.**

Menționăm că, în **paragrafele nr. 44 și 45** ale respectivei decizii, Curtea Constituțională a subliniat că, „dacă judecătorul de cameră preliminară va adopta ca reper prevederile Codului de procedură penală, se ajunge în situația în care, deși activitatea specifică culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului a fost autorizată potrivit Legii nr. 51/1991, legalitatea mijlocului de probă și a procedurii probatoriu prin care acestea au

fost obținute se va verifica prin raportare la un act normativ care nu a fost luat în considerare la momentul autorizării măsurii.

Pe de altă parte, în afara implicațiilor evidente ale finalităților diferite ale activităților întreprinse în domeniul securității naționale și ale activităților procesului penal, dacă judecătorul de cameră preliminară va adopta ca reper prevederile Legii nr. 51/1991 se ajunge în situația în care instanțe ierarhic inferioare celei care a emis mandatul au competența verificării elementelor ce țin de legalitatea mijlocului de probă. Curtea observă că, dacă în cazul supravegherii tehnice, dispusă potrivit Codului de procedură penală, legalitatea administrării probelor este realizată, în principiu, de o instanță egală în grad cu cea care a emis mandatul de supraveghere tehnică, în cazul mandatelor emise în temeiul Legii nr. 51/1991, analiza legalității acestora este realizată, de cele mai multe ori, de instanțe ierarhic inferioare celei care a emis mandatul (emiterea mandatului fiind realizată întotdeauna de Înalta Curte de Casație și Justiție). Or, consacrarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin Legea nr. 51/1991, ca instanță specializată în domeniul autorizării activității specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercitiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului presupune și o anumită competență specializată a acesteia, strict determinată de lege”.

Este necesară, de aceea, reanalizarea normei propuse pentru art. 139¹ alin. (2) sub toate aceste aspecte.”

Cu toate acestea, în Raportul Comisiei juridice nu se face nicio referință la modul în care au fost soluționate aceste propuneri din avizul Consiliului Legislativ și nici dacă erau necesare alte avize față de obiectul de reglementare al Proiectului de Lege nr. PL-x nr. 245/2023 (lipsa solicitării avizului Consiliului Economic și Social, așa cum am arătat mai sus), încălcându-se astfel prevederile art. 68 alin. (1) din Regulament.

Procedând în acest fel au fost încălcate dispozițiile art. 62 și art. 68 alin. (1) din Regulament și implicit prevederile art. 64 alin. (1) și (4) coroborat cu art. 1 alin. (5) din Constituție, precum și dispozițiile art. art. 11 alin. (1) din Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților rap la art. 235 alin. (1) din Regulament, precum și prevederile art. 1 alin. (5) și art. 16 alin. (2) din Constituția României.

Încălcarea de către plenul Camerei Deputaților și de către deputații care au votat PL-x nr. 235/2023 a prevederilor constituționale

Cu toate că la dezbaterile generale s-a pus în discuție și încălcarea procedurii de examinare de către Comisia juridică a Proiectului de lege PL-x nr. 246/2023, a fost ignorată de către plen, ignorând totodată și procedura de legiferare prevăzută de Regulament.

Cu toate că la dezbaterile generale și câteva amendamente respinse care au fost prezentate la dezbaterile pe articole s-a invocat că textele din proiectul de lege

inițiat de Guvern nu respectă cele statuate de către Curtea Constituțională în deciziile adoptate, iar potrivit art. 121 coroborat cu art. 109 din Regulament: ***“Când dezbaterile amendamentelor relevă consecințe importante asupra proiectului de lege sau a propunerii legislative, președintele Camerei Deputaților poate trimite textele în discuție comisiei sesizate în fond, cu stabilirea termenului de prezentare a punctului de vedere. În acest caz autorii amendamentelor au dreptul să fie ascultați în cadrul comisiei. Același drept îl au și reprezentanții Guvernului”, au fost ignorate toate aceste consecințe importante relevate de către deputați, Camera deputaților votând în final forma proiectului de lege astfel cum a fost inițiată de către Guvern și care încălca numeroase prevederi constituționale, inclusiv cele statuate de CCR cu privire la aceste texte care s-au pretins a fi puse în acord cu deciziile Curții Constituționale.***

În ceea ce privește procedura de votare a amendamentelor, potrivit art. 121 raportat la art. 110 alin. (3) din Regulament: ***“ Camera se va pronunța prin vot distinct asupra fiecărui amendament, în afară de cazul în care adoptarea unuia exclude acceptarea celorlalte.”***

Cu toate acestea, în ședința plenului Camerei Deputaților din data de 05.04.2023 nu a fost supus la vot fiecare amendament, supunându-se la vot “calupuri” de amendamente, atât de admitere, cât și de respingere, iar față de forma Raportului și anexelor Comisiei juridice comunicată deputaților și postată pe site-ul Camerei deputaților (care nu are numerotate în ordine cronologică toate amendamentele admise și respinse în anexele la Raport, nici nu se înțelege care amendamente au fost supuse votului plenului).

Se poate observa astfel că au fost încălcate prevederile art. 121 raportat la art. 110 alin. (3) din Regulament și implicit prevederile art. 64 alin. (1) coroborat cu art. 1 alin. (5) din Constituție, precum și dispozițiile art. art. 11 alin. (1) din Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților rap la art. 235 alin. (1) din Regulament, precum și prevederile art. 1 alin. (5) și art. 16 alin. (2) din Constituția României.

Față de cele menționate anterior privitoare la încălcarea de către Biroul Permanent al Camerei Deputaților, Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților, de plenul Camerei Deputaților și implicit de deputații care fac parte din acestea a prevederilor Regulamentului de organizare și funcționare a Camerei Deputaților în procedura de examinare și adoptare a legii, se poate observa că aceștia au făcut o analiză formală a proiectului de lege, ignorând atât prevederile Constituției, precum și cele statuate de Curtea Constituțională și și-au însușit prin votul majoritar al deputaților forma proiectului de lege propusă de Guvernul României.

Examinarea formală a proiectului de lege PL-x 246/2023 reiese și din faptul că acest proiect de lege:

- a fost înregistrat la Camera Deputaților la data de 03.04.2023;
- termenul de formulare a amendamentelor a fost 04.04.2023;
- ședința Comisiei juridice pentru întocmirea raportului a avut loc la data de 04.04.2023, începând cu ora 15.00, nepermițându-li-se practic deputaților să poată face o analiză efectivă a proiectului de lege și să formuleze amendamente;
- proiectul a fost pus pe ordinea de zi a plenului Camerei deputaților din 05.04.2023, ședință în care se aflau 122 puncte pe ordinea de zi a plenului.

Se poate observa astfel că în mai puțin de 72 ore a fost supus examinării acest proiect de lege (fără să de facă o examinare efectivă a acestuia și eliminându-se și amendamentele introduse de senatul României) și votului Plenului acest proiect de lege, în condițiile în care trebuia analizat de către deputați acest proiect de lege comparativ vasta jurisprudență a Curții Constituționale în materie, pe lângă celelalte 121 de proiecte aflate pe ordinea de zi din 05.04.2023.

În aceste condiții se poate constata că analiza acestui proiect de lege (prin care se reglementează numeroase prevederi din Codul de Procedură penală care afectează drepturi și libertăți fundamentale) de către Camera Deputaților a fost formală, neanalizându-se efectiv nici conținutul acestui proiect sub aspectul respectării normelor constituționale și nici în privința impactului, dacă el devine lege.

O asemenea procedură de legiferare, mai ales în domeniul dreptului procesual penal, este de neconceput într-un stat de drept, democratic și social.

Drept urmare, având în vedere procedura de legiferare formală (examinare și votare) de către Camera Deputaților, Proiectul de lege PL-x 246/2023 a fost adoptat de către Camera Deputaților cu încălcarea:

- art. 1 alin. (3) din Constituția României care prevede că România este stat de drept, democratic și social;
- art. 1 alin 4 din Constituția României, fiind încălcat principiul separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale, ca urmare a faptului că în calitate de cameră decizională și-a însușit proiectul de lege propus de Guvern, să fără facă propria analiză concretă și efectivă a acestuia, proiectul fiind astfel adoptat formal de către Parlament, dar fiind în fapt actul Guvernului României – putere executivă, nu legislativă;
- art. 1 alin. (5) din Constituția României, potrivit căruia în România respectarea Constituției României și a supremației sale este obligatorie. Or, Camera Deputaților - în calitate de cameră decizională și deputații - nu au respectat nici Regulamentul de organizare și funcționare al Camerei Deputaților și nici Constituția României, efectuând o analiză formală a proiectului de lege și adoptând astfel o lege care încalcă Constituția

- României și ignoră cele statuate deja de către Curtea Constituțională în domeniul dreptului procesual penal în care a fost adoptată această lege;
- art. 2 alin. (1), art. 61 și art. 69 alin. (1) din Constituția României potrivit cărora suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, Parlamentul fiind organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării, iar în exercitarea mandatului deputații sunt în serviciul poporului. Cum deputații nu și-au îndeplinit atribuțiile de analizare efectivă a proiectului de lege, suveranitatea națională a poporului român a devenit formală, deoarece parlamentarii pe care i-au ales pentru a exercita suveranitatea în numele lui și să adopte legi cărora să li se supună adoptă orice proiect de lege care conține norme contrare Legii fundamentale;
 - art. 73 alin. 1 și alin 3 lit. h) din Constituția României, deoarece Parlamentul trebuie să adopte legi organice care reglementează infracțiunile și pedepsele, legi care să respecte Constituția României și supremația ei, conform art. 1 alin 5 din Constituție, nu să voteze orice proiecte de lege care încalcă cu desăvârșire Constituția României;
 - art. 147 alin. (1) și (4) din Constituția României, deoarece au ignorat cu desăvârșire cele statuate de Curtea Constituțională a României în privința neconstituționalității textelor prin care au fost definite infracțiunile de abuz în serviciu și neglijență în serviciu, adoptând, din nou, texte care conțin aceleași vicii de neconstituționalitate.

Chiar dacă art. 72 alin. (1) din Constituția României prevede că deputații nu pot fi trași la *răspundere juridică* pentru voturile exprimate în exercitarea mandatului, aceasta nu înseamnă că încălcarea normelor constituționale de către deputați în procedura de legiferare trebuie să rămână nesancționată.

Așa cum a statuat și CCR prin considerentele Deciziei nr. 405/2016, paragraf 66, deși Parlamentul și Camera Deputaților au o competență exclusivă în adoptarea legilor, această competență nu este absolută, ea fiind limitată de principiile, valorile și exigențele constituționale și, mai mult, activitatea Parlamentului și a Camerei Deputaților nu este exclusă controlului de constituționalitate.

Drept urmare, comportamentul deputaților în procedura de legiferare a Proiectului de lege PL-x nr. 245/2023, care au încălcat normele constituționale cu ocazia examinării și adoptării acestui proiect de lege, trebuie sancționată de către Curtea Constituțională cu neconstituționalitatea *Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative*, astfel încât să fie restabilit caracterul Statului Român de stat de drept

și democratic și social, precum și restabilirea democrației constituționale în România.

În cazul în care Curtea Constituțională a României nu sancționează comportamentul neconstituțional al deputaților și al Camerei Deputaților în examinarea și adoptarea acestei Legi, înseamnă că în România deputații sunt deasupra legii și deasupra Constituției, acestea nemaifiind obligatorii pentru deputați, iar suveranitatea poporului român este "confiscată" de câțiva cetățeni care au calitatea de deputați ai "Coalitiei de Guvernare" și care pot să adopte orice norme cu putere de lege, contrar prevederilor Legii Fundamentale – Constituția României, și după o procedură de legiferare de ei stabilită, precum și cu încălcarea principiului pluralismului politic (garantat de art. 8 din Constituția României) și esențial într-o democrație constituțională.

II.2. Motive de neconstituționalitate intrinsecă a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative, respectiv neconstituționalitatea art. I pct. 17 și art. I pct. 38, 43,44, 45 și 48.

Potrivit Expunerii de motive *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative*, a fost inițiată și adoptată **exclusiv** pentru punerea în acord a textelor Codului de Procedură penală declarate neconstituționale cu Deciziile Curții Constituționale a României.

Cu toate acestea, textele din legea adoptată (înregistrată la Camera Deputaților sub nr. PL-x 246/2023), respectiv **art. I pct. 17 și art. I pct. 38, 43,44, 45 și 48** sunt în contradicție cu jurisprudența Curții Constituționale a României și încălcă dispozițiile constituționale.

2.2.1. Neconstituționalitatea art. I pct. 17 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative

În forma legii adoptate de Parlament care face obiectul excepției de neconstituționalitate **art. I pct. 17** are următorul conținut "După art. 139 se introduce un nou articol, art. 139¹, cu următorul cuprins:

139¹ Înregistrările obținute din activități specific culegerii de informații

(1) **Înregistrările obținute din activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului pot fi folosite ca mijloace de probă în procesul penal dacă din cuprinsul acestora rezultă date sau informații privitoare la pregătirea ori săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 139 alin. (2) și au fost respectate prevederile legale care reglementează obținerea acestor înregistrări.**

(2) **Legalitatea încheierii prin care s-au autorizat activitățile respective, a mandatului emis în baza acesteia, a modului de punere în executare a autorizării, precum și a înregistrărilor rezultate se verifică în procedura de cameră preliminară de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța căreia îi revine, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță."**

În **Expunerea de motive a Proiectului de lege**, la Secțiunea a 2-a, 2.3. Schimbări preconizate, pct. 11 se menționează că pentru acest articol din Proiectul de lege s-au avut în vedere cele statuate de CCR prin **Decizia nr. 55/2020**, iar *” în ceea ce privește competența judecătorului de cameră preliminară de a verifica legalitatea datelor rezultate din măsurile de supraveghere tehnică și utilizate în alte cauze decât cele în care acestea au fost expuse,,* se menționează că s-a avut în vedere **Decizia CCR nr. 372/2019 referitoare la respingerea** excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.142 alin.(5) din Codul de procedură penală și ale art.31 alin.(1) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, **pct. 40-45 potrivit cărora:**

” 40. În al doilea rând, Curtea a reținut că folosirea datelor rezultate din măsurile de supraveghere tehnică pot fi folosite și în alte cauze decât cele în care acestea au fost dispuse, doar dacă aceste cauze privesc pregătirea ori săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute la art.139 alin.(2) din Codul de procedură penală. Curtea Constituțională a statuat că reglementarea, prin dispoziția art.139 alin. (2) din Codul de procedură penală, a infracțiunilor pentru care poate fi dispusă măsura supravegherii tehnice reprezintă una dintre garanțiile minime pe care legea trebuie să le prevadă, pentru a fi în concordanță cu dispozițiile art.8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Decizia nr.486 din 27 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.960 din 5 decembrie 2017, paragraful 19). Astfel, Curtea a constatat că precizarea, în cuprinsul textului criticat, a naturii cauzei în care pot fi folosite datele rezultate din măsurile de supraveghere tehnică dispuse în altă cauză, precum și limitarea folosirii acestora la acele cauze, care privesc infracțiunile prevăzute la art. 139 alin. (2) din Codul de procedură penală, reprezintă o transpunere, la nivel legislativ, a garanției anterior menționate.

44. Curtea a reținut că în cadrul procedurii de cameră preliminară se pot formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. În cadrul procedurii de cameră preliminară, în măsura în care se formulează cereri și excepții referitoare la nelegalitatea probelor obținute prin procedeul supravegherii tehnice, judecătorul investit cu soluționarea cauzei va putea verifica îndeplinirea tuturor condițiilor legale relative la procedura supravegherii tehnice.

45. Astfel, Curtea a constatat că folosirea, potrivit art.142 alin.(5) din Codul de procedură penală, a datelor rezultate din măsurile de supraveghere tehnică nu împiedică judecătorul de cameră preliminară, din cauza în care acestea sunt transferate, să verifice legalitatea dispunerii/autorizării măsurii și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală, atât în urma formulării unor cereri și excepții de către inculpat, cât și din oficiu. Or, constatarea nelegalității mijlocului de probă și/sau a procedurii probatorii determină nelegalitatea probei, cu consecința excluderii ei din procesul penal.”

Analizând conținutul textului art. 139¹ Cod Procedură Penală introdus prin Legea atacată se pot observa următoarele:

- 1) înregistrările obținute din activitățile specifice culegerii de informații în baza mandatului emis conform art. 15 din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României vor fi **mijloace de probă în procesul penal nu numai infracțiunile contra securității naționale, ci pentru orice infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare** (având în vedere trimiterea din text la dispozițiile art. 139 alin 2 Cod Procedură Penală), **atribuindu-se astfel, în mod implicit, competențe**

serviciilor de culegere de informații care depășesc sfera competențelor stabilite de art. 119 din Constituție și care eludează cele statuate de către Curtea Constituțională a României în jurisprudența sa.

Astfel, textul a fost adoptat cu încălcarea art. 1 alin. (4) și (5) coroborat cu art. 119 din Constituție, precum și art. 131 din Constituție, fiind incompatibil cu un stat de drept și democratic, precum și cu democrația constituțională.

Prin raportare la dispozițiile Codului de procedură penală, se poate constata astfel că serviciile de culegere de informații devin, implicit, organe de cercetare penală specială pentru un număr considerabil de infracțiuni prevăzute de legislația penală română, **contrar** celor statuate de către Curtea Constituțională a României prin **deciziile nr. 51/2016, nr. 55/2020, nr. 55/2022, nr. 26/2019, nr. 91/2018 și nr. 802.2018, încalcându-se astfel prevederile art. 147 alin. (4) din Constituția României.**

Prin modalitatea de redactare a textului, se încearcă o **eludare mascată a celor statuate deja de către Curtea Constituțională a României** cu privire la neconstituționalitatea intervenirii Serviciului Român de Informații în activitatea de cercetare penală.

Totodată, **art. 139¹ alin. (1) încalcă dispozițiile constituționale prevăzute de art.1 alin.(5) privind principiul legalității, art.26 referitor la viața privată, art. 28 referitor la secretul corespondenței, art. 21 alin. (2) privitor la dreptul la un proces echitabil și art.53 care reglementează condițiile restrângerii exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, precum și Convenția Europeană a Drepturilor Omului și implicit art 20 din Constituție.**

Învederăm în acest sens că prin **Decizia nr. 26/2019** Curtea Constituțională a statuat, printre altele:

- ***Ministerului Public, prin procurori, îi revine sarcina ca în faza de urmărire penală să caute, să administreze și să aprecieze probele care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea persoanei care a săvârșit-o și la cunoașterea tuturor împrejurărilor pentru justa soluționare a cauzei [Decizia nr.480 din 12 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.835 din 1 octombrie 2018, paragraful 41]. Art.132 alin.(1) din Constituție stabilește că „procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității”, ceea ce înseamnă că aceștia aplică/ execută actele normative de natura legii, adoptată de Parlament în virtutea art. 61 alin.(1) din Constituție sau de Guvern ca legiuitor delegat conform art.115 din Constituție. Prin urmare, faza de urmărire penală, ca parte a procesului penal [Decizia nr.302 din 4 mai 2017, paragraful 44], este reglementată prin lege, atât sub aspectul regulilor de competență, cât și a procedurii propriu-zise de desfășurare a acesteia. Astfel, reglementarea competențelor organelor judiciare reprezintă un element esențial ce decurge din principiul legalității, principiu ce se constituie într-o componentă a statului de drept. Aceasta deoarece o regulă***

esențială a statului de drept este aceea că atribuțiile/ competențele autorităților sunt definite prin lege. **Principiul legalității presupune, în principal, că organele judiciare acționează în baza competenței pe care legiuitorul le-a conferit-o, iar, subsecvent, presupune că acestea trebuie să respecte atât dispozițiile de drept substanțial, cât și pe cele de drept procedural incidente, inclusiv a normelor de competență** [Decizia nr.302 din 4 mai 2017, paragraful 55] (parag 141)

- Curtea observă că **o asemenea normă atributivă de competențe în privința serviciului secret nu putea fi edictată nici măcar de Parlament**, întrucât ar fi însemnat o redimensionare implicită a art.119 din Constituție, respectiv a rolului Consiliului Suprem de Apărare a Țării. Astfel, ținând seama de faptul că **activitatea Serviciului Român de Informații este organizată și coordonată de Consiliul Suprem de Apărare a Țării, ea se subsumează competenței acestuia**, respectiv „organizarea și coordonarea unitară a activităților care privesc apărarea țării și securitatea națională, participarea la menținerea securității internaționale și la apărarea colectivă în sistemele de alianță militară, precum și la acțiuni de menținere sau de restabilire a păcii”. Prin urmare, **o entitate publică (Serviciul Român de Informații) nu poate dobândi pe calea unui „protocol de colaborare” o competență mai extinsă decât cea a entității sub auspiciile căreia își desfășoară activitatea și care are o competență dobândită prin chiar textul Constituției, și anume Consiliul Suprem de Apărare a Țării.** (...) Totodată, Curtea mai reține că, în legătură cu competența Serviciului Român de Informații, în jurisprudența sa, a stabilit că prin calificarea atingerilor grave aduse drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor români sau a „altor asemenea interese ale țării” — a cărei sferă de cuprindere rămâne la libera apreciere a organului abilitat să aplice legea — ca amenințări la adresa securității naționale a României, cu consecința angajării competenței organelor cu atribuții în domeniul securității naționale raportat la activitățile specifice culegerii de informații, inclusiv interceptarea și înregistrarea comunicațiilor electronice, efectuate sub orice formă, **respectiv ale art.1 alin.(5) privind principiul legalității, cu referire la calitatea legii, art.26 referitor la viața privată și art.53 care reglementează condițiile restrângerii exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți (Decizia nr.91 din 28 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.348 din 20 aprilie 2018, și Decizia nr.802 din 6 decembrie 2018, nepublicată încă în Monitorul Oficial al României, Partea I), aspect care denotă obligatia legiuitorului de a stabili competența autorităților publice în funcție de rolul lor constituțional, ceea ce înseamnă că prevederile legale atributive de competență, în cazul Serviciului Român de Informații, nu pot depăși sfera art.119 din Constituție. (parag. 154)**

Prin **Decizia nr. 55/2022**, Curtea Constituțională a României a statuat:

”146. Curtea observă că, prin Decizia nr.51 din 16 februarie 2016, pe de o parte, **a realizat o interpretare sistematică a ansamblului dispozițiilor procesual penale referitoare la metodele speciale de supraveghere tehnică, iar, pe de altă parte, a analizat propria jurisprudență și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materie, subliniind gradul ridicat de intruziune în viața privată a persoanelor a acestor metode speciale de supraveghere tehnică, precum și consecințele produse de punerea în executare a acestora în planul vieții private și al secretului corespondenței.** Prin urmare, din coroborarea celor anterior reținute, instanța de contencios constituțional a apreciat că **stabilirea cu exactitate a organelor abilitate să realizeze punerea în executare a metodelor speciale de supraveghere tehnică este un element esențial și a subliniat necesitatea ca aceste organe să fie circumscrise sferei organelor judiciare, în speță procurorul, organele de cercetare penală, lucrătorii specializați din cadrul poliției, în condițiile în care aceștia pot deține avizul de ofițeri de poliție judiciară, iar nu altor persoane/entități ale căror atribuții se exercită în domenii care nu țin de prevenirea și descoperirea infracțiunilor și de tragerea la răspundere a persoanelor care au săvârșit infracțiuni.** De altfel, Curtea observă că, în cauza în care a fost pronunțată Decizia nr.51 din 16 februarie 2016, critica de neconstituționalitate a pornit tocmai de la

faptul că punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse într-un dosar penal a fost realizată de către S.R.I., iar în argumentarea soluției de admitere Curtea face referire la un studiu de drept comparat din care reiese că în majoritatea statelor Uniunii Europene punerea în executare a măsurilor de supraveghere tehnică este realizată doar de organele judiciare, respectiv de către judecătorul de instrucție, organele de urmărire penală sau poliție (paragraful 36).

148. În acest context, **Curtea observă că legiuitorul a reglementat, în cadrul Codului de procedură penală, categoria organelor de cercetare penală speciale, în condițiile în care precizarea/enumerarea acestora intră în sfera sa de competență. Astfel, în principiu, legiuitorul are libertatea de a reglementa categoria organelor de cercetare penală speciale, includerea sau excluderea anumitor elemente din această categorie. Cu toate acestea, Curtea constată că orice reglementare în domeniu trebuie să fie realizată cu respectarea drepturilor și a libertăților fundamentale incidente. Astfel, deși legiuitorul se bucură de o marjă de apreciere destul de întinsă, având în vedere că acesta se află într-o poziție care îi permite să aprecieze, în funcție de o serie de criterii, necesitatea unei anumite politici penale, această competență nu este absolută, în sensul excluderii exercitării controlului de constituționalitate asupra măsurilor adoptate. Totodată, Curtea apreciază că reglementarea aspectelor urmăririi penale este guvernată de principiul legalității. Cu alte cuvinte, calificarea unei persoane/entități ca organ de cercetare penală special ține de voința legiuitorului, dar această voință nu poate fi una absolută, ci ea trebuie să fie exprimată respectând cadrul constituțional incident.**

149. Curtea observă că prin intermediul **Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016** a fost reglementată posibilitatea ca organele S.R.I. să fie desemnate organe de cercetare penală speciale, conform art.55 alin.(5) și (6) din Codul de procedură penală, pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, în cazul infracțiunilor contra securității naționale prevăzute în titlul X din Codul penal și infracțiunilor de terorism, conform prevederilor art.57 alin.(2) teza finală din Codul de procedură penală.

150. Potrivit art.1 din **Legea nr.14/1992 privind organizarea și funcționarea S.R.I.**, acesta este **serviciul organizat de stat specializat în domeniul informațiilor privitoare la siguranța națională a României, parte componentă a sistemului național de apărare, activitatea sa fiind organizată și coordonată de Consiliul Suprem de Apărare a Țării.** De asemenea, potrivit art.2 din același act normativ, **S.R.I. organizează și execută activități pentru culegerea, verificarea și valorificarea informațiilor necesare cunoașterii, prevenirii și contracarării oricăror acțiuni care constituie, potrivit legii, amenințări la adresa siguranței naționale a României.** Totodată, potrivit art.3 din legea sa de organizare și funcționare, **S.R.I. asigură apărarea secretului de stat și prevenirea scurgerii de informații care, potrivit legii, nu pot fi divulgate.** Din cele anterior menționate, rezultă că rolul principal al S.R.I. este acela de a culege, verifica și valorifica informațiile necesare cunoașterii, prevenirii și contracarării oricăror acțiuni care constituie, potrivit legii, amenințări la adresa siguranței naționale a României, cu scopul realizării securității naționale, asigurării respectării drepturilor și libertăților cetățenilor și apărării statului de drept.

151. Așa fiind, Curtea observă că sfera atribuțiilor S.R.I. diferă de cea a organelor/instituțiilor care exercită atribuții în materia prevenirii și descoperirii infracțiunilor și a tragerii la răspundere a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, iar acest aspect este pe deplin subliniat în jurisprudența instanței de contencios constituțional.

152. Astfel, prin **Decizia nr.91 din 28 februarie 2018**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.348 din 20 aprilie 2018, paragrafele 27 și 53-56, Curtea a reținut că, în ceea ce privește înregistrările realizate, se poate distinge între înregistrările realizate ca urmare a punerii în executare a unui mandat de supraveghere tehnică dispus potrivit Codului de procedură penală și înregistrările rezultate din activități specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului, autorizate potrivit Legii nr.51/1991 privind securitatea națională a României, republicată în Monitorul Oficial al României,

Partea I, nr.190 din 18 martie 2014, în cadru extra procesual penal.

153. Potrivit art.2 alin.(1) din Legea nr.51/1991, realizarea securității naționale se înfăptuiește prin cunoașterea, prevenirea și înlăturarea amenințărilor interne sau externe ce pot aduce atingere valorilor prevăzute în art.1 din același act normativ. Astfel, **complexul de activități derulat de organele de stat cu atribuții în domeniul securității naționale se circumscrie acestei sfere și are ca scop obținerea de informații care să asigure cunoașterea, prevenirea și înlăturarea amenințărilor interne sau externe la securitatea națională.** Pe de altă parte, Curtea a observat că **activitatea procesual penală este destinată constatării existenței sau inexistenței unei infracțiuni, identificării persoanei care a săvârșit-o, cunoașterii împrejurărilor care contribuie la aflarea adevărului în procesul penal, necesare pentru justa soluționare a cauzei, având ca scop tragerea la răspundere penală a persoanei vinovate.** Așa fiind, Curtea a constatat că **scopul în care sunt utilizate activitățile întreprinse în domeniul securității naționale este diferit de cel al activității procesual penale.** Primele se axează pe cunoașterea, prevenirea și înlăturarea amenințărilor interne sau externe cu scopul realizării securității naționale, iar celelalte au ca scop tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni. Astfel, într-o interpretare sistematică și teleologică, rezultă că **Legea nr.51/1991 și Codul de procedură penală au finalități diferite, care se reflectă și în scopul pentru care este dispusă autorizarea unor activități specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului/măsura supravegherii tehnice.** Cu alte cuvinte, **existența unei situații care constituie amenințare la adresa securității naționale nu presupune în mod automat și necesar pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni contra securității naționale, mijloacele de preîntâmpinare a amenințărilor la adresa securității naționale neputându-se rezuma la combaterea infracțiunilor.**

154. Prin Decizia nr.51 din 16 februarie 2016, Curtea a statuat că **„este justificată opțiunea legiuitorului ca mandatul de supraveghere tehnică să fie pus în executare de procuror și de organele de cercetare penală, care sunt organe judiciare, conform art.30 din Codul de procedură penală, precum și de către lucrătorii specializați din cadrul poliției, în condițiile în care aceștia pot deține avizul de ofițeri de poliție judiciară, în condițiile art.55 alin.(5) din Codul de procedură penală”, iar nu de alte organe cu atribuții în alte domenii, precum cel al securității naționale.** De altfel, însuși legiuitorul a operat această diferențiere atunci când a adoptat **Legea nr.14/1992** privind organizarea și funcționarea S.R.I. și a prevăzut expres, în articolul 13 al legii, că **organele acestuia nu pot efectua acte de cercetare penală**, text care nu a fost modificat timp de 25 de ani, până la modificarea supusă acum controlului de constituționalitate. Aceeași lege prevede, în art.11, că **dacă ofițerii de informații descoperă, în activitatea lor de contracarare a amenințărilor la adresa securității naționale, indicii de pregătire sau de săvârșire a unor fapte penale, sunt obligați să sesizeze organele de urmărire penală.**

155. Mai mult, Curtea reține că Agenția pentru drepturi fundamentale a Uniunii Europene, în materialul „Supravegherea de către serviciile de informații: garanțiile drepturilor fundamentale și remedii în UE”, volumul II, p.28, a subliniat că un element-cheie este amploarea relației dintre serviciile de securitate și forțele de ordine. Într-adevăr, **o separare organizațională între serviciile secrete și autoritățile de aplicare a legii este de obicei considerată o garanție împotriva concentrării de puteri într-un singur serviciu și riscului utilizării arbitrare a informațiilor obținute în secret.**

156. Totodată, Curtea observă că, potrivit Recomandării 1402 (1999) adoptate de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, la 26 aprilie 1999, pct.B.3., „Serviciile cu atribuții în materie de securitate internă nu ar trebui să fie autorizate să desfășoare activități de aplicare a legii, cum ar fi anchete penale, arestări sau detenții. **Din cauza riscului ridicat de abuz în raport cu aceste competențe și pentru a evita dublarea activităților tradiționale ale poliției, aceste prerogative ar trebui să aparțină exclusiv altor organe de aplicare a legii.**”

157. Așa fiind, Curtea constată că **S.R.I. are atribuții care, potrivit legislației în vigoare, se exercită în domenii care nu țin de prevenirea și descoperirea infracțiunilor și de tragerea la răspundere a persoanelor care au săvârșit infracțiuni.**

158. Având în vedere aceste aspecte, precum și cele reținute prin Decizia nr.51 din 16 februarie 2016, precitată, Curtea constată că **atribuirea calității de organ de cercetare penală specială S.R.I. încalcă prevederile art.1 alin.(5), ale art.26 și ale art.28 din Constituție.**

159. Or, Curtea constată că singurele dispoziții care reglementează punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică sunt cele ale art.142 din Codul de procedură penală. Totodată, **punerea în executare a măsurilor de supraveghere tehnică se circumscrie activității de strângere a probelor necesare pentru a se constata dacă există sau nu temeiuri de trimitere în judecată**, aspect ce ține, potrivit art.3 alin.(4) din Codul de procedură penală, de exercitarea funcției de urmărire penală.

- 2) **Textul art. 139¹ alin. (1) Cod Procedură penală permite inclusiv interceptarea de către Serviciul Român de Informații a avocaților în cadrul exercitării activității lor profesionale**

În acest sens, învederăm că în Avizul Comisiei de la Veneția - CDL-AD(2023)008 privitor la legislația Republicii Moldova (Aviz pe marginea proiectului de lege privind serviciul de informații și securitate, precum și a proiectului de lege privind activitatea contrainformativă și informativă), adoptat de Comisia de la Veneția în cadrul celei de-a 134-a Sesiune Plenară (Veneția, 10-11 martie 2023)¹ se recomandă, pentru respectarea drepturilor și garanțiilor fundamentale, includerea de excepții specifice de la punerea în aplicare a măsurilor de informații pentru avocați.

Având în vedere rolul fundamental pe care avocatul îl are într-o societate democratică, respectiv cel al asigurării dreptului la apărare, trebuie acordată o protecție sporită avocatului în exercitarea activității sale profesionale.

Avocatul se află în imposibilitatea de a-și îndeplini rolul fundamental pe care îl are într-o societate democratică, atunci când nu îi poate asigura clientului confidențialitatea comunicării dintre avocat și clienții săi. În această situație, este în joc încrederea care ar trebui să guverneze relația dintre avocat și client, încredere care este esențială în îndeplinirea aceluși rol. Prin acest mecanism este protejat în mod indirect dreptul la un proces echitabil, care include și dreptul persoanei de a nu se autoincrimina.

Astfel, în absența unor date din partea organelor de urmărire penală cu privire la săvârșirea ori pregătirea săvârșirii de infracțiuni de către avocat, nu este permis ca raportul dintre avocat și client să facă obiectul supravegherii tehnice și, cu atât mai mult, nu poate face obiectul unei supravegheri tehnice efectuată de către Serviciul Român de Informații, în lipsa unor date privind săvârșirea ori pregătirea săvârșirii de infracțiuni securitatea națională de către avocat.

Din aceste motive, textul art. 139¹ alin. (1) Cod Procedură Penală încalcă prevederile **Directivei 2013/48/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22**

¹ [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2023\)008](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2023)008)

octombrie 2013 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate, **încalcând astfel prevederile art. 148 alin. (4) din Constituția României.**

Totodată, raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, acest text încalcă **sub acest aspect și dreptul la viața privată și secretul corespondenței avocatului, garantate de art. 26 și art. 28 din Constituția României și de art. 8 CEDO și, implicit, art. 20 din Constituția României, deoarece nu oferă suficiente garanții** procedurale pentru a asigura respectarea dreptului la viața privată și secretului profesional al avocatului.

- 3) **Textul art. 139¹ alin. (1) Cod Procedură penală permite inclusiv interceptarea convorbirilor și discuțiilor dintre client și avocat, fiind astfel încălcat principiul confidențialității client – avocat și, mai mult decât atât, ca urmare a faptului că înregistrările devin probe în procesul penal, încalcă și dreptul de a păstra tăcerea și de a nu se autoincrimina, garantat de art. 6 CEDO, deoarece indiferent de atitudinea pe care o adoptă acuzatul în procesul penal și invocarea de către acesta a dreptului la tăcere, discuțiile și conversațiile pe care le-a avut cu avocatul și înregistrate de către SRI pot să devină probe clasificate în dosarul penal la care nu are acces și pe care nu le poate contesta.**

Drept urmare, art. 139¹ alin. (1) Cod Procedură Penală astfel cum a fost introdus prin art. I pct. 17 din Legea criticată **încalcă dispozițiile constituționale** prevăzute de **art. 24 privind dreptul la apărare, art. 21 alin 3 privind dreptul la un proces echitabil și art. 20 raportat la art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.**

Totodată, acest articol **încalcă prevederile art. 148 alin. (4) din Constituția României, deoarece încalcă Directiva 2013/48/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2013 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate și, în special, a dispozițiilor art. 4 din această Directivă privind confidențialitatea** potrivit căruia:

” Statele membre respectă confidențialitatea comunicării dintre persoanele suspectate sau acuzate și avocatul lor în exercitarea dreptului de a avea acces la un avocat prevăzut în prezenta directivă. O astfel de comunicare include întrevederi, corespondență, conversații telefonice și alte forme de comunicare permise în temeiul dreptului intern.”

Având în vedere că, așa cum a statuat CCR prin Decizia nr. 26/2019, **rolul principal al S.R.I. este acela de a culege, verifica și valorifica informațiile necesare cunoașterii, prevenirii și contracarării oricăror acțiuni care constituie, potrivit legii, amenințări la adresa siguranței naționale a României, cu scopul realizării securității naționale, asigurării respectării drepturilor și libertăților cetățenilor și apărării statului de drept**, iar sfera atribuțiilor S.R.I. **diferă de cea a organelor/instituțiilor care exercită atribuții în materia prevenirii și descoperirii infracțiunilor și a tragerii la răspundere a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, iar acest aspect este pe deplin subliniat în jurisprudența instanței de contencios constituțional**, dispozițiile art. 139¹ alin (1) care prevăd că **înregistrările SRI din activitatea de culegere de informații devin mijloace de probă clasificate (față de dispozițiile Legii nr. 51/1991)**, permit ca **discuțiile dintre client și avocat să devină mijloace de probă împotriva clientului acuzat într-o procedură penală, cu atât mai mult cu cât art. 139¹ alin. (1) face referire la "date și informații privitoare la săvârșirea unei infracțiuni"**, ceea ce extinde competența SRI dincolo de competența care îi revine potrivit art. 119 din Constituția României, în condițiile în care textul art. 139¹ alin. (1) se referă la orice infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare și nu numai la infracțiuni contra securității naționale.

Sub acest aspect, art. 139¹ alin. (1) încalcă prevederile art. 119 raportat la art. 132 din Constituția României, precum și principiul legalității reglementat de art. 1 alin. (5) din Constituție.

4) Textul art. 139¹ alin. (2) Cod Procedură Penală prevede că legalitatea încheierii prin care s-au autorizat activitățile specifice activităților specifice culegerii de informații, precum și mandatul emis în baza acesteia "se verifică în procedura de cameră preliminară de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța căreia îi revine, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță."

Or, potrivit art. 15 alin. (6) din Legea nr. 51/1991, **judecătorii anume desemnați de la Înalta Curte de Casație și Justiție sunt competenți să emită încheierea și mandatul în baza cărora se fac înregistrările la care fac referire prevederile art. 139¹ Cod Procedură Penală.**

Se poate constata astfel că art. 139¹ alin. (2) Cod procedură penală reglementează că **legalitatea încheierilor și mandatelor emise de către judecătorii ICCJ va fi supusă judecătorilor de la instanțele inferioare**, având în vedere și faptul că art. 139¹ alin. (1) se referă la toate infracțiunile prevăzute de art. 139 alin. (2) Cod procedură penală, adică orice infracțiune pentru care prevede pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare, multe dintre aceste infracțiuni atrăgând competența instanțelor inferioare ICCJ.

Sub acest aspect, art. 139¹ alin. (2) Cod procedură Penală încalcă principiul legalității garantat de art. 1 alin. (5) din Constituție, deoarece încalcă competențele și rangul instanțelor de judecată prevăzute în legi, art. 126 alin. (4) din Constituția României potrivit căroră "Compunerea Înaltei Curți de Casație și Justiție și regulile de funcționare a acesteia se stabilesc prin lege organică", precum și art. 126 alin (1) și (3) potrivit căroră ICCJ asigură aplicarea unitară a legii.

2.2.2. Neconstituționalitatea art. I pct. 38, 43, 44, 45 și 48 din *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative*

2.2.2.1. Art. I pct. 38 și 43

În forma legii adoptate de Parlament care face obiectul excepției de neconstituționalitate art. I pct. 38 are următorul conținut "La art. 345 se introduc două noi alineate art. (1¹) și art. (1²) cu următorul cuprins:

„(1¹) În cazul în care actul de sesizare se întemeiază pe probe ce constituie informații clasificate, judecătorul de cameră preliminară solicită autorității competente, de urgență, declasificarea sau trecerea acestora la un nivel inferior de clasificare și, după caz, acordă apărătorilor părților și ai persoanei vătămate accesul la informațiile clasificate, condiționat de deținerea autorizației de acces prevăzute de lege. Dacă aceștia nu dețin autorizația de acces prevăzută de lege, iar părțile sau, după caz, persoana vătămată nu-și desemnează un alt apărător care deține autorizația prevăzută de lege, judecătorul de cameră preliminară ia măsuri pentru desemnarea unor avocați din oficiu care dețin această autorizație.

(12) După consultarea autorității competente, judecătorul de cameră preliminară, prin încheiere, poate refuza motivat accesul la informațiile clasificate dacă acesta ar putea conduce la periclitatea gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei persoane sau dacă refuzul este strict necesar pentru apărarea securității naționale ori a unui alt interes public important. În acest caz, informațiile clasificate nu pot servi la pronunțarea unei soluții de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei în cauză."

În Expunerea de motive a Proiectului de lege, la Secțiunea a 2-a, 2.3. Schimbări preconizate pct. 24 lit. a) se menționează că pentru acest articol din Proiectul de lege s-au avut în vedere cele statuate de CCR prin Decizia nr. 21/2018, par. 32 și că s-a propus introducerea a două noi alineate la art. 345 "pentru a reglementa modalitatea în care judecătorul de cameră preliminară trebuie să procedeze atunci când actul de sesizare se întemeiază pe probe ce constituie informații clasificate. Intervenția este necesară față de considerentele de la par. 32 al Deciziei nr. 21/2018, unde Curtea arată că „nu instanța de fond așa cum arată locul reglementării, (...) este aceea care trebuie să solicite, din oficiu, de urgență, după caz, declasificarea totală, declasificarea parțială sau trecerea într-un alt grad de clasificare și permiterea accesului la acestea de către apărătorul inculpatului.

Problema informațiilor clasificate, esențiale pentru soluționarea cauzei, respectiv verificarea legalității administrării unor astfel de probe, trebuie să fi fost deja soluționată în camera preliminară, deci înainte de a se trece la faza procesuală a judecății în fond, întrucât, în această din urmă fază a procesului penal, nu au cum să mai existe probe constând în informații clasificate inaccesibile părților, fără a se încălca dispozițiile art. 324-347 din Codul de procedură penală și jurisprudența Curții Constituționale în materia procedurii camerei preliminare.

Ținând deci seama de aceste considerente, la alin. (12¹) se reglementează faptul că judecătorul de cameră preliminară, după caz:

- (i) solicită autorității competente, de urgență, declasificarea sau trecerea acestora la un nivel inferior de clasificare,
- (ii) acordă apărătorilor părților și ai persoanei vătămate accesul la informațiile clasificate, condiționat de deținerea autorizației de acces prevăzute de lege, și
- (iii) ia, dacă este cazul, măsuri pentru desemnarea unor avocați din oficiu care dețin această autorizație.

De asemenea, conform alin. (12), după consultarea autorității competente judecătorul de cameră preliminară poate refuza motivat accesul la informațiile clasificate - dacă acesta ar putea conduce la periclitarea gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei persoane sau dacă refuzul este strict necesar pentru apărarea securității naționale ori a unui alt interes public important, iar în acest caz informațiile clasificate nu vor putea fi folosite ca probe în procesul penal."

În forma legii adoptate de Parlament care face obiectul excepției de neconstituționalitate **art. I pct. 43** are următorul conținut "**La art. 374 după alin. (10) se introduc două noi alineate, alin. (11) și (12) cu următorul cuprins:**

„(11) Dacă urmează a fi administrate **probe ce constituie informații clasificate**, instanța solicită autorității competente, de urgență, declasificarea sau trecerea acestora la un nivel inferior de clasificare și, după caz, **acordă apărătorilor părților și ai persoanei vătămate accesul la informațiile clasificate, condiționat de deținerea autorizației de acces prevăzute de lege. Dacă aceștia nu dețin autorizația de acces prevăzută de lege, iar părțile sau, după caz, persoana vătămată nu-și desemnează un alt apărător care deține autorizația prevăzută de lege, instanța ia măsuri pentru desemnarea unor avocați din oficiu care dețin această autorizație.**

(12) După consultarea autorității competente, instanța, prin încheiere, **poate refuza motivat accesul la informațiile clasificate** dacă acesta ar putea conduce la periclitarea gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei persoane sau dacă refuzul este strict necesar pentru apărarea securității naționale ori a unui alt interes public important. **În acest caz, informațiile clasificate nu pot servi la pronunțarea unei soluții de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei în cauză.**

În Expunerea de motive a proiectului de lege, la Secțiunea a 2-a, 2.3. Schimbări preconizate pct. 24 lit. b) se menționează că pentru acest articol din Proiectul de lege s-au avut în vedere cele statuate de CCR prin **Decizia nr. 21/2018**, introducerea celor două alineate la art. 374 "**conținând o reglementare identică a celei propuse pentru art. 345 alin. (1¹) și (1²), ce va deveni incidentă atunci când în cursul cercetării judecătorești urmează a fi administrate probe ce constituie informații clasificate**".

Având în vedere:

- **dispozițiile Legii nr. 51/1991 privind securitatea națională a României și, în special, art. 10 alin. (1) și (2)** potrivit cărora "**activitatea de informații pentru realizarea securității naționale are caracter secret de stat. Informațiile din acest domeniu nu pot fi comunicate decât în condițiile prezentei legi**";

- prevederile **art. 139¹** alin (1) Cod Procedură Penală, astfel cum au fost ele introduse prin Legea criticată, potrivit cărora **înregistrările rezultate din activitățile specifice culegerii de informații pot fi folosite ca mijloace de probă în procesul penal,**

se poate observa că, toate înregistrările rezultate din activitățile specifice culegerii de informații sunt mijloace de probă clasificate.

Totodată, având în vedere că potrivit art. 139¹ alin. (1) Cod Procedură Penală devin mijloace de probă în procesul penal înregistrările rezultate din activitățile specifice culegerii de informații din cuprinsul cărora rezultă date sau informații privitoare la pregătirea ori săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 139 alin. (2) Cod Procedură Penală, respectiv infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare, se poate observa că mare parte din procesele penale vor conține probe clasificate.

În aceste condiții, introducerea alin. (1¹) și (1²) la art. 345 Cod procedură Penală (privind procedura de cameră preliminară) și introducerea alin. (11) și (12) la art. 374 Cod Procedură Penală (privind aducerea la cunoștință a învinuirii, lămuriri și cereri) va avea ca efect aplicarea acestora în mare parte din procesele penale.

a) Față de dispozițiile art. 345 alin. (1¹) și art. 374 alin. (11) Cod procedură Penală, se poate constata că, în cazul în care actul de sesizare se întemeiază pe probe ce constituie informații clasificate:

- i) judecătorul de cameră preliminară **solicită autorității competente, de urgență, declasificarea sau trecerea acestora la un nivel inferior de clasificare**
- ii) judecătorul de cameră preliminară **acordă apărătorilor părților și ai persoanei vătămate accesul la informațiile clasificate, condiționat de deținerea autorizației de acces prevăzute de lege;**
- iii) judecătorul de cameră preliminară, **desemnează un avocat din oficiu care deține autorizația de acces prevăzută de lege, dacă apărătorul ales inițial nu deține o astfel de autorizație, iar părțile nu își desemnează un apărător care deține o astfel de autorizație.**

Toate acestea încalcă cele statuate de către Curtea Constituțională a României prin Decizia nr. 21/2018 (care este indicată în expunerea de motive a proiectului de lege ca fiind cauza care ar fi determinat introducerea acestui text) și, implicit, încalcă dispozițiile art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și dreptul la un proces echitabil, prevăzut de art.21 alin.(3) din Constituție, principiului unicității, imparțialității și al egalității justiției pentru toți, prevăzut de art.16 alin.(1) și alin.(2) și de art. 124 alin.(2) din Constituție.

Astfel, prin **Decizia CCR nr. 21/2018** a fost admise excepțiile de neconstituționalitate și s-a constatat că:

- sintagma „**instanța solicită**” cu raportare la sintagma „**permiterea accesului la cele clasificate de către apărătorul inculpatului**” din cuprinsul dispozițiilor **art.352 alin.(11) din Codul de procedură penală** este neconstituțională.

- sintagma „**autoritatea emitentă**” din cuprinsul dispozițiilor art.352 alin.(12) din Codul de procedură penală este neconstituțională.

Prin considerentele Deciziei nr. 21/2018, în urma analizei jurisprudenței CCR a statuat următoarele:

26. Prin urmare, Curtea reține că **informațiile clasificate dobândesc calitatea de probe în dosar, urmând a fi supuse regimului juridic al probelor instituit de Codul de procedură penală.**

27. O primă consecință juridică a acestei constatări este **incidența dispozițiilor referitoare la controlul legalității probelor.** Potrivit prevederilor art.342 din Codul de procedură penală, competența judecătorului de cameră preliminară constă în verificarea, după trimiterea în judecată, a competenței și legalității sesizării instanței, în **verificarea legalității administrării probelor** și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. Totodată, judecătorul de cameră preliminară își va exercita atribuțiile după trimiterea în judecată a inculpatului, rechizitoriul constituind actul de sesizare a instanței de judecată, deci „**notificarea oficială, din partea autorității competente, privind suspiciunea referitoare la comiterea unei fapte penale**” și, implicit, o acuzație în materie penală.

28. **Principiile pe care se fundamentează faza procesuală a camerei preliminare** au fost stabilite de Curtea Constituțională, prin Decizia nr.641 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.887 din 5 decembrie 2014. Pornind de la premisa că instanța europeană a drepturilor omului consideră procedurile penale ca pe un întreg, Curtea a constatat că anumite condiții impuse de art.6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, „precum termenul rezonabil sau dreptul la apărare, pot fi, de asemenea, relevante la acest stadiu al procedurii, în măsura în care echitatea procesului poate fi grav încălcată prin nerespectarea inițială a acestor condiții impuse (Hotărârea din 24 noiembrie 1993 pronunțată în Cauza *Imbrioscia împotriva Elveției*, paragraful 36). Astfel, modul în care se aplică aceste garanții în cursul anchetei preliminare depinde de caracteristicile procedurii și de circumstanțele cauzei (Hotărârea din 8 februarie 1996 pronunțată în Cauza *John Murray împotriva Regatului Unit*, paragraful 62)”. Mai mult, Curtea a constatat că, „în Hotărârea din 7 ianuarie 2003, pronunțată în Cauza *Korellis împotriva Ciprului*, instanța europeană a considerat prima cerere a reclamantului ca fiind admisibilă deoarece, potrivit celor susținute de către acesta, **există posibilitatea ca rezultatul procedurii referitoare la admisibilitatea probei să fie decisiv pentru stabilirea temeiniciei unei acuzații în materie penală în sensul art.6 paragraful 1 din Convenție.** Totodată, Curtea reține că, în altă cauză, instanța europeană a decis că, **deși judecătorul de instrucție nu trebuie să se pronunțe cu privire la temeinicia unei „acuzații în materie penală”, actele pe care le îndeplinește au o influență directă asupra desfășurării și echității procedurii ulterioare, inclusiv asupra procesului propriu-zis.** Prin urmare, **art.6 paragraful 1 poate fi considerat aplicabil procedurii de urmărire penală desfășurate de un judecător de instrucție, chiar dacă e posibil ca anumite garanții procedurale prevăzute de art.6 paragraful 1 să nu se aplice** (Hotărârea din 6 ianuarie 2010 pronunțată în Cauza *Vera Fernández-Huidobro împotriva Spaniei*, paragrafele 108—114)”. În acest sens, prin Decizia nr.599 din 21 octombrie 2014, plecând de la incidența prevederilor art.21 alin.(3) din Legea fundamentală asupra tuturor litigiilor și având în vedere și dispozițiile art.20 din Constituție și cele ale art.53 din Convenție, Curtea Constituțională a constatat că prevederile art. 6 din Convenție trebuie respectate de legiuitor și atunci când reglementează în domeniul procedurilor penale care nu țin de rezolvarea cauzei pe fond, inclusiv în ceea ce privește procedura desfășurată în camera preliminară.

29. Așa fiind, Curtea a reținut, în acord cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, că **egalitatea armelor este o trăsătură inerentă a unui proces echitabil, care presupune ca fiecărei părți să i se acorde posibilitatea rezonabilă de a prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație net dezavantajoasă vizavi de adversarul său** (Hotărârea din 16 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Klimentyev împotriva Rusiei*, paragraful 95). **Un aspect fundamental al dreptului la un proces echitabil este acela că, în materie penală, inclusiv elementele ce țin de procedură ar trebui să se desfășoare într-o manieră**

contradictorie, trebuind să existe egalitate de arme între acuzare și apărare. Dreptul la un proces în contradictoriu înseamnă, într-un caz penal, că atât procurorului, cât și inculpatului trebuie să li se ofere posibilitatea de a avea cunoștință și de a putea aduce observații referitoare la toate probele prezentate sau la observațiile depuse de către cealaltă parte în vederea influențării deciziei instanței (Hotărârea din 16 februarie 2000, pronunțată în Cauza Rowe și Davis împotriva Regatului Unit, paragraful 60). Legislația națională poate îndeplini această exigență în diverse maniere, dar metoda adoptată de către aceasta trebuie să garanteze ca partea adversă să fie la curent cu depunerea observațiilor și să aibă posibilitatea veritabilă de a le comenta (Hotărârea din 28 august 1991 pronunțată în Cauza Brandstetter împotriva Austriei).

30. Prin urmare, Curtea, prin Decizia nr.641 din 11 noiembrie 2014, a apreciat că „probele reprezintă elementul central al oricărui proces penal, iar organul de urmărire penală strânge și administrează probe atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului sau inculpatului. [...] Potrivit art.346 alin.(5) din Codul de procedură penală, probele care au fost excluse de judecător în această fază nu pot fi avute în vedere la judecarea în fond a cauzei”. Totodată, Curtea a observat că „legalitatea administrării probelor este strâns și exclusiv legată de asigurarea caracterului echitabil al procesului penal”. Așadar, prin soluțiile care pot fi dispuse sunt prevăzute criteriile în baza cărora se stabilește dacă procedura în cursul urmăririi penale a avut caracter echitabil pentru a se putea proceda la judecata pe fond, împrejurare ce a determinat Curtea să constate că „procedura desfășurată în camera preliminară este deosebit de importantă, având o influență directă asupra desfășurării și echității procedurii ulterioare, inclusiv asupra procesului propriu-zis”.

31. Având în vedere aceste considerente, respectiv că probele reprezintă elementul central al oricărui proces penal, iar informațiile clasificate, apreciate „esențiale pentru soluționarea cauzei”, au valoare probatorie în procesul penal, pe de o parte, și că principiul contradictorialității este un element al principiului egalității armelor și al dreptului la un proces echitabil, iar legalitatea administrării probelor are o influență directă asupra desfășurării și echității procesului penal, pe de altă parte, singura concluzie care se desprinde este că inculpatul trebuie să aibă acces la informațiile clasificate în vederea combaterii sau a susținerii, în mod contradictoriu cu acuzatorul, a legalității administrării acestor probe.

32. Consecința acestei constatări este că, până cel târziu la finalizarea procedurii de cameră preliminară, probele care constau în informații clasificate și pe care se întemeiază actul de sesizare a instanței de judecată trebuie să fie accesibile inculpatului în vederea asigurării posibilității contestării legalității acestora, în acord cu obiectul procedurii în camera preliminară, prevăzut de art.342 din Codul de procedură penală. Numai într-o atare situație acestea pot fundamenta o soluție de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei, adoptată ca urmare a parcurgerii unui proces penal echitabil. Așa fiind, nu instanța de fond — așa cum arată locul reglementării, dispozițiile art.352 fac parte din titlul III — Judecata din Codul de procedură penală — este aceea care trebuie să solicite, din oficiu, de urgentă, după caz, declasificarea totală, declasificarea parțială sau trecerea într-un alt grad de clasificare și permiterea accesului la acestea de către apărătorul inculpatului. *Problema informațiilor clasificate, esențiale pentru soluționarea cauzei, respectiv verificarea legalității administrării unor astfel de probe, trebuie să fi fost deja soluționată în camera preliminară, deci înainte de a se trece la faza procesuală a judecății în fond, întrucât, în această din urmă fază a procesului penal, nu au cum să mai existe probe constând în informații clasificate inaccesibile părților, fără a se încălca dispozițiile art.324—347 din Codul de procedură penală și jurisprudența Curții Constituționale în materia procedurii camerei preliminare.”*

”61. Cu privire la cel de-al doilea aspect criticat, respectiv faptul că protecția informațiilor clasificate nu poate avea caracter prioritar față de dreptul la informare al acuzatului, Curtea, pornind de la constatarea că informațiile clasificate au valoare probatorie în procesul penal (a se vedea paragrafele 25—32 din prezenta decizie), urmează să analizeze în ce măsură dispozițiile legale criticate satisfac exigențele dreptului la un proces echitabil. Astfel, ținând seama de considerentele reținute în deciziile menționate mai sus, potrivit cărora dispozițiile legale în vigoare la efectuarea controlului (anul 2008) nu au ca efect blocarea efectivă și absolută a accesului la informațiile clasificate, ci doar îl condiționează de îndeplinirea anumitor pași procedurali, respectiv de obținerea unei autorizații

scrise, eliberate, potrivit legii, de conducătorul persoanei juridice care deține astfel de informații, după notificarea prealabilă la Oficiul Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat, și fără a se abate de la jurisprudența menționată, Curtea observă că **legea procesual penală în vigoare, supusă prezentului control de constituționalitate, introduce o nouă condiție în ceea ce privește accesul la acest tip de informații: obținerea permisiunii autorității emitente.** Astfel, Curtea constată că **normele criticate plasează inculpatul (prin intermediul avocatului său) într-o poziție mai dificilă decât cea pe care o reglementa legea anterioară, în sensul că, pe lângă menținerea cerinței autorizăției de acces în ceea ce îl privește** (așa cum s-a menționat în prealabil, legiuitorul a eliminat această condiție doar referitor la judecători, procurori și magistrați-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar **nu și cu privire la avocați**), potrivit noilor norme procedurale, **apărătorul inculpatului are nevoie de acordul autorității emitente a informațiilor clasificate privind accesul la aceste informații.** Cu alte cuvinte, Curtea constată că, **ulterior evaluării realizate de judecător cu privire la caracterul „esențial pentru soluționarea cauzei” al informațiilor clasificate și la necesitatea asigurării accesului la acestea, în virtutea dreptului de informare, corolar al dreptului la un proces echitabil, o autoritate publică administrativă, în temeiul art.352 alin.(11) și alin.(12) din Codul de procedură penală poate refuza accesul apărătorului inculpatului la cele clasificate. Refuzul autorității emitente de a permite accesul la documentele/informațiile clasificate nu este lipsit de efecte juridice.** Dimpotrivă, întrucât acestea rămân inaccesibile inculpatului, în mod firesc, ele „nu pot servi la pronunțarea unei soluții de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei”.

62. Or, o atare soluție legislativă, care **condiționează folosirea informațiilor clasificate, calificate de judecător ca fiind esențiale pentru soluționarea procesului penal și cu privire la care apreciază incidența dreptului de informare a inculpatului, deci pe care judecătorul le califică drept probe în dosarul cauzei, de permisiunea autorității publice administrative emitente de a le accesa, este susceptibilă de a împiedica organele judiciare să-și îndeplinească obligația prevăzută de art. 5 alin.(1) din Codul de procedură penală, aceea de „a asigura, pe bază de probe, aflarea adevărului cu privire la faptele și împrejurările cauzei, precum și cu privire la persoana suspectului sau inculpatului”.** Mai mult, prevederile art.352 alin. (11) și alin.(12) din Codul de procedură penală lipsesc de efecte juridice și dispozițiile art.1 alin.(2) din cod, potrivit cărora „Normele de procedură penală urmăresc asigurarea exercitării eficiente a atribuțiilor organelor judiciare cu garantarea drepturilor părților și ale celorlalți participanți în procesul penal astfel încât să fie respectate prevederile Constituției, ale tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, ale celorlalte reglementări ale Uniunii Europene în materie procesual penală, precum și ale pactelor și tratatelor privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care România este parte.”

63. Soluția legislativă criticată **rupe justul echilibru între interesele generale și cele particulare, prin aceea că atribuie decizia de refuz al accesării informațiilor clasificate cu valoare probatorie în procesul penal unei autorități administrative, ceea ce echivalează cu un impediment în calea dreptului de informare al inculpatului, cu consecințe directe asupra dreptului său la un proces echitabil, impediment care nu este supus niciunei forme de control judiciar.** Într-o atare ipoteză, accesul la informațiile clasificate nu este condiționat doar de parcurgerea unor pași procedurali în vederea obținerii unei autorizății prevăzute de lege, ci, după parcurgerea procedurii legale și obținerea autorizațiilor necesare, **apărătorul inculpatului poate fi pus în situația unui refuz al autorității emitente, care are ca efect blocarea efectivă și absolută a accesului la informațiile clasificate. Consecințele juridice sunt cu atât mai grave cu cât solicitarea de acces la aceste informații nu aparține inculpatului/apărătorului inculpatului, ci chiar judecătorului cauzei, care, în prealabil, a constatat caracterul esențial pentru soluționarea procesului penal a acestor informații, atribuindu-le valoare probatorie.** Or, în măsura în care, în **procesul penal, se utilizează probe care nu pot fi cunoscute de inculpat și avocatul său, chiar dacă, în final, acestea nu pot servi la pronunțarea unei soluții de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a**

aplicării pedepsei, dar care au fost reținute în actul de sesizare al instanței, fundamentând acuzația penală, este evident că nu se mai poate discuta despre o egalitate a armelor și, implicit, despre un proces echitabil.

70. Având în vedere necesitatea aflării adevărului în procesul penal și cerința explicită a Codului de procedură penală ca o persoană să fie condamnată în baza unui probatoriu care să-i demonstreze vinovăția dincolo de orice îndoială rezonabilă, Curtea reține că orice informație care poate fi utilă aflării adevărului trebuie să fie folosită în procesul penal. Astfel, în cazul în care informațiile clasificate sunt indispensabile aflării adevărului, accesul la acestea trebuie să fie dispus de judecătorul cauzei atât acuzării, cât și apărării, altfel nu se poate discuta despre o egalitate a armelor și de respectarea dreptului la un proces echitabil. Pe de altă parte, accesul la informațiile clasificate poate fi și refuzat de judecător, care, deși constată rolul esențial al acestora în soluționarea cauzei deduse judecătii, apreciază că accesul poate conduce la periclitarea gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei alte persoane sau că refuzul este strict necesar pentru apărarea unui interes public important sau poate afecta grav securitatea națională. Prin urmare, numai un judecător poate aprecia cu privire la interesele care intră în conflict — cel public, general, al statului, referitor la protejarea informațiilor de interes pentru securitatea națională sau pentru apărarea unui interes public major, respectiv cel individual, al părților unei cauze penale concrete, astfel încât, prin soluția pe care o pronunță, să asigure un just echilibru între cele două.

71. În concluzie, Curtea apreciază că protecția informațiilor clasificate nu poate avea caracter prioritar față de dreptul la informare al acuzatului și față de garanțiile dreptului la un proces echitabil ale tuturor părților din procesul penal, decât în condiții expres și limitativ prevăzute de lege. Restrângerea dreptului la informație poate avea loc doar atunci când are la bază un scop real și justificat de protecție a unui interes legitim privind drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor sau siguranța națională, decizia de refuz a accesului la informațiile clasificate aparținând întotdeauna unui judecător.

Se poate constata astfel că cu toate că prin Decizia nr. 21/2018 CCR a statuat că:

- restrângerea dreptului de acces la informațiile clasificate în alte condiții decât cele expres și limitativ prevăzute de lege (respectiv de art. 53 din Constituția României) încalcă dreptul la informare al acuzatului și dreptul la un proces echitabil, dacă restrângerea nu are un scop real și justificat de protecție a unui interes legitim privind drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor sau siguranța națională. Cu toate acestea, art. 345 alin. (1¹) și art 374 alin (11) Cod procedură penală, astfel cum au fost introduse prin Legea atacată, interzic dreptul de acces al părților la informațiile clasificate din dosar, indiferent de conținutul acestora și indiferent dacă această restrângere a drepturilor nu are un scop real și justificat de protecție a unui interes legitim privind drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor sau siguranța națională, încalcând astfel și dispozițiile art. 21 alin. (3) și art. 31 raportat la art. 53 din Constituția României;

- că pentru a fi respectat principiul egalității armelor și dreptul la un proces echitabil, judecătorul de cameră preliminară trebuie să permită accesul la informațiile clasificate și apărării (apărătorilor părților) și acuzării.

Accesul la informațiile clasificate poate fi refuzat de către judecătorul de cameră preliminară, dacă apreciază că acest acces poate conduce "la periclitarea

gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei alte persoane sau că refuzul este strict necesar pentru apărarea unui interes public important sau poate afecta grav securitatea națională”.

Cu toate acestea, art. 345 alin. (1¹) și art. 374 alin (11) Cod procedură penală, astfel cum au fost introduse prin Legea atacată, prevede că simpla lipsă a deținerii unei autorizații de acces prevăzută de lege determină interzicerea accesului apărătorului, fiind necesar ca el să fie înlocuit, ceea ce este în contradicție cu dispozițiile art. 53 din Constituția României, privind restrângerea exercițiului unor drepturi fundamentale, deoarece nu îndeplinește condițiile cumulative prevăzute de alin. (1) și (2) al acestui articol, astfel încât dreptul la apărare să poată fi restrâns.

În plus, se poate observa că textul acestor alineate prevede impunerea de către judecătorul de cameră preliminară a unui avocat din oficiu părții sau persoanei vătămate, în cazul în care apărătorul inițial nu deține autorizație de acces la informații clasificate prevăzută de lege și nu își angajează un apărător care să dețină o astfel de autorizație. Drept urmare, se încalcă dreptul la un apărător ales de acuzat, garantat de art. 6 parag. 3 lit c) din Convenția Europeană a Drepturilor omului și de art. 24 din Constituția României.

Mai mult, se poate observa chiar o contradicție între prevederile alin. (1¹) și alin. (1²) ale art. 345, respectiv alin. (11) și (12) ale art. 374.

Astfel:

- cu toate că la primul alineat se prevede că accesul la informațiile clasificate al apărătorilor și părților este condiționat de deținerea autorizației de acces prevăzute de lege, iar în cazul în care nu dețin o astfel de autorizație, părțile ori își desemnează un alt apărător care deține o astfel de autorizație ori instanța va desemna un apărător din oficiu care deține o astfel de autorizație;

- la alineatul al doilea se prevede că refuzul accesului la informațiile clasificate poate fi motivat numai dacă ”acesta ar putea conduce la periclitarea gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei persoane sau dacă refuzul este strict necesar pentru apărarea securității naționale ori a unui alt interes public important”, adică tocmai cazurile de refuz indicate în considerentele Deciziei CCR nr. 21/2018.

Se poate observa astfel că primul alineat permite interzicerea accesului la informațiile clasificate motivat numai de nedeținerea autorizației de acces prevăzută de lege (care nu îndeplinește condițiile prevăzute de art 53 din Constituție pentru restrângerea drepturilor) , pe când cel de al doilea alineat permite interzicerea accesului la informațiile clasificate numai pentru cazuri expres și limitativ indicate care permit restrângerea drepturilor fundamentale, proporționale și necesare într-o societate democratică și care respectă condițiile

prevăzute de art. 53 din Constituția României referitoare la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

b) Alin. (1²) al art 345 și alin. (12) al art. 374 prevăd că în cazul în care se refuză motivat accesul la informațiile clasificate, acestea nu pot servi la pronunțarea unei soluții de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei în cauză, fără a se prevede **eliminarea lor din dosarul cauzei.**

Or, menținerea acestor informații clasificate în dosarul cauzei este de natură a influența percepția judecătorilor, investiți cu soluționarea acelor cauze, asupra vinovăției/nevinovăției inculpaților și de a-i determina să caute să elaboreze raționamente judiciare într-un sens sau altul, chiar în lipsa posibilității invocării, în mod concret, a respectivelor probe în motivarea soluțiilor, aspect de natură a încălca dreptul la un proces echitabil și prezumția de nevinovăție a persoanelor judecate, ceea ce **încalcă dreptul la un proces echitabil și prezumția de nevinovăție a persoanelor judecate, prevăzute de art.21 alin.(3) și art.23 alin. (11) din Constituția României.**

În acest sens, învederăm că **parag. 19-24 și 26-27 din Decizia CCR nr. 22/2018**

se aplică *mutatis mutandis* și în privința dispozițiilor art. 345 alin. (1²) și art. 374 alin. 2 Cod Procedură Penală introduse prin Legea criticată:

"19. Totodată, prin **Decizia nr.47 din 16 februarie 2016**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.323 din 27 aprilie 2016, paragraful 12, **Curtea a definit convingerea magistratului ca fiind acea stare a unei persoane răspunzătoare de aplicarea legii, bazată pe buna-credință, care este împăcată cu propria conștiință morală care a îndrumat-o în aflarea adevărului prin utilizarea tuturor mijloacelor legale, respectiv a probelor. S-a constatat, cu această ocazie, că, la baza hotărârilor pe care un judecător le pronunță, stă o convingere ce are drept fundament o conștiință juridică formată numai după epuizarea duelului judiciar. De aceea, în măsura în care judecătorul nu poate ajunge la o concluzie fermă, legiuitorul a consacrat instituția reluării cercetării judecătorești sau a dezbaterilor, prevăzută de art.395 din Codul de procedură penală. Pentru a ajunge însă la o anumită convingere, judecătorul va face o analiză logică, științifică și riguroasă a faptelor relevate, cu respectarea principiilor legale referitoare la loialitatea administrării probelor și a aprecierii lor ca un tot unitar.**

20. Analizând considerentele deciziilor mai sus invocate, Curtea reține că **procesul dovedirii acuzației în materie penală, dincolo de orice îndoială rezonabilă, este unul complex, ce presupune realizarea de către instanțele de judecată a unei atente și detaliate analize a probelor administrate în dosarul cauzei, precum și excluderea dintre acestea a probelor obținute în mod nelegal, proces care trebuie finalizat prin pronunțarea unei soluții, bazate pe un raționament juridic ce trebuie să facă abstracție de informațiile furnizate de probele declarate nule.**

21. Acest proces este, prin urmare, unul cognitiv, **specific psihologiei judiciare, ce presupune formarea unei convingeri intime a judecătorului, referitoare la vinovăția inculpatului. Așa fiind, procesul cognitiv analizat se desfășoară după reguli psihologice proprii, ce presupun, în mod intrinsec, printre altele, o apreciere proprie, subiectivă a judecătorului cu privire la informațiile analizate, existente în cuprinsul dosarului.** Pentru acest motiv, **eliminarea juridică, dintr-un dosar penal, a probelor declarate nule nu implică și excluderea lor, într-o manieră automată, din sfera**

realității, așa cum aceasta este percepută de către magistratul investit cu soluționarea cauzei. Altfel spus, **excluderea probelor obținute în mod nelegal din procesul penal, ca o consecință juridică a nulității mijloacelor de probă/procedeele probatorii, presupune o simplă eliminare a posibilității dezvoltării unor raționamente juridice pe baza acestora, în scopul soluționării cauzei, fără a putea determina și pierderea din memoria magistratului a informațiilor cunoscute în baza acestor mijloace de probă.**

22. **Acest mecanism juridico-cognitiv este cel avut în vedere de legiuitor cu prilejul reglementării instituției nulității probelor, constituind o variantă ideală de aplicare a dispozițiilor art.103 coroborate cu cele ale art.102 din Codul de procedură penală. Eficacitatea acestuia este însă afectată de menținerea în dosarul cauzei a mijloacelor de probă, corespunzătoare probelor declarate nule, mijloace de probă ce constituie, de fapt, o formă de exprimare, pe un suport material, a respectivelor probe, conform celor reținute de Curtea Constituțională prin Decizia nr.383 din 27 mai 2015. Așa fiind, **accesul permanent al judecătorului investit cu soluționarea cauzei penale la mijloacele materiale de probă declarate nule nu poate avea ca efect decât o readucere în atenția judecătorului, respectiv o reîmprospătare a memoriei acestuia cu informații care pot fi de natură a-i spori convingerile referitoare la vinovăția/nevinovăția inculpatului, dar pe care nu le poate folosi, în mod legal, în soluționarea cauzei. Astfel, fiecare nouă potențială examinare a unor probe declarate nule, de către instanța de judecată, determină un proces psihologic caracterizat prin contradicția informațiilor cunoscute de judecător cu cele pe care el este obligat să le aibă în vedere la soluționarea raportului juridic penal de conflict ce face obiectul cauzei. În aceste condiții, în situația în care probele obținute în mod nelegal sunt de natură a demonstra vinovăția făptuitorului, observarea lor repetată de către instanța de judecată sporește și chiar materializează riscul înlocuirii acestora, în cadrul raționamentului judiciar, cu simpla convingere formată, prin mecanisme pur cognitive, tocmai pe baza respectivelor probe, operațiune logică nepermisă judecătorului, având în vedere prevederile art.102 și art.103 din Codul de procedură penală. Mai mult, o atare ipoteză este de natură a face imposibilă aplicarea principiului in dubio pro reo, reglementat la art.4 alin.(2) din Codul de procedură penală, conform căruia orice îndoială în formarea convingerii organelor judiciare se interpretează în favoarea suspectului/inculpatului, principiu ce constituie, de fapt, o altă garanție juridică a prezumției de nevinovăție și, prin aceasta, a dreptului la un proces echitabil.****

23. Prin urmare, cu toate că **excluderea juridică a probelor obținute în mod nelegal din procesul penal apare ca fiind o garanție suficientă a drepturilor fundamentale anterior menționate, această garanție este una pur teoretică, în lipsa îndepărtării efective a mijloacelor de probă obținute în mod nelegal din dosarul cauzei. Mai mult, menținerea acestora în dosar, pe parcursul soluționării eventualelor căi ordinare și extraordinare de atac, ce pot fi invocate, nu poate produce decât același efect cognitiv contradictoriu, de natură a afecta procesul formării convingerii dincolo de orice îndoială rezonabilă a completului de judecată investit cu soluționarea cauzei, referitoare la vinovăția sau nevinovăția inculpatului.**

24. În aceste condiții, Curtea conchide că **excluderea juridică a probelor obținute în mod nelegal în procesul penal, în lipsa înlăturării lor fizice din dosarele penale constituite la nivelul instanțelor, este insuficientă pentru o garantare efectivă a prezumției de nevinovăție a inculpatului și a dreptului la un proces echitabil al acestuia.**

26. Analizând argumentele mai sus invocate, Curtea constată că **menținerea mijloacelor de probă în dosarele cauzelor penale, după excluderea probelor corespunzătoare acestora, ca urmare a constatării nulității lor, este de natură a influența percepția judecătorilor, investiți cu soluționarea acelor cauze, asupra vinovăției/nevinovăției inculpaților și de a-i determina să caute să elaboreze raționamente judiciare într-un sens sau altul, chiar în lipsa posibilității invocării, în mod concret, a respectivelor probe în motivarea soluțiilor, aspect de natură a încălca dreptul la un proces echitabil și prezumția de nevinovăție a persoanelor judecate.**

27. Spre deosebire de soluția juridică anterior menționată, eliminarea fizică a mijloacelor de probă din dosarele penale, cu ocazia excluderii probelor aferente, prin declararea lor ca fiind nule, conform prevederilor art.102 alin.(3) din Codul de procedură penală, excludere ce presupune atribuirea unei duble dimensiuni sensului noțiunii de „excluderea probei” — respectiv dimensiunea juridică și cea a eliminării fizice, — este de natură a garanta, de o manieră efectivă, drepturile fundamentale mai sus invocate, asigurând, totodată, textului criticat un nivel sporit de claritate, precizie și previzibilitate. Prin urmare, Curtea reține că doar în aceste **condiții instituția excluderii probelor își poate atinge finalitatea, aceea de a proteja atât judecătorul, cât și părțile de formarea unor raționamente juridice și de pronunțarea unor soluții influențate, direct sau indirect, de potențiale informații sau concluzii survenite ca urmare a examinării sau reexaminării empirice, de către judecător, a probelor declarate nule.**”

Totodată, CCR a statuat prin Decizia nr. 21/2022, paragraf 63, CCR a statuat că ” în măsura în care, în **procesul penal, se utilizează probe care nu pot fi cunoscute de inculpat și avocatul său, chiar dacă, în final, acestea nu pot servi la pronunțarea unei soluții de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei, dar care au fost reținute în actul de sesizare al instanței, fundamentând acuzația penală, este evident că nu se mai poate discuta despre o egalitate a armelor și, implicit, despre un proces echitabil.**”

Drept urmare, alin. (12) al art. 345 și alin. (12) al art. 374 Cod Procedură penală, astfel cum au fost introduse prin legea atacată, **încalcă egalitatea de arme și dreptul la un proces echitabil. Drept urmare, contravin dreptului la un proces echitabil, prevăzut de art.21 alin.(3) din Constituție, precum și principiul egalității justiției pentru toți, prevăzut de art.16 alin.(1) și alin.(2) din Constituție.**

2.2.2.3. Art. I pct. 44, 45 și 48

În forma legii adoptate de Parlament care face obiectul excepției de neconstituționalitate:

- **art. I. pct. 44** are următorul conținut ” **La articolul 375, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:**

„(3) Dacă respinge cererea, instanța procedează potrivit **art.374 alin.(5)-(12).**”

- **art. I. pct. 45** are următorul conținut ” **La articolul 377, alineatele (4) și (5) se modifică și vor avea următorul cuprins:**

„(4) Dacă instanța constată, din oficiu, la cererea procurorului, a părților ori a persoanei vătămate, că încadrarea juridică dată faptei prin actul de sesizare trebuie schimbată, este obligată să pună în discuție noua încadrare, dispozițiile art.386 aplicându-se în mod corespunzător.

(5) Dacă pentru stabilirea încadrării juridice, precum și dacă, după schimbarea încadrării juridice, este necesară administrarea altor probe, instanța, luând concluziile procurorului, părților ori ale persoanei vătămate, dispune efectuarea cercetării judecătorești, dispozițiile **art.374 alin.(5)-(12) aplicându-se în mod corespunzător.**”

- **art. I. pct. 48** are următorul conținut ” **La articolul 421 alineatul (1) punctul 2, litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:**

„a) desființează sentința primei instanțe și pronunță o nouă hotărâre, procedând potrivit regulilor referitoare la soluționarea acțiunii penale și a acțiunii civile la judecata în fond. Instanța de apel

readministrează declarațiile pe care prima instanță și-a întemeiat soluția de achitare, **dispozițiile art.374 alin.(7)-(12) și ale art.383 alin.(3) și (4) aplicându-se în mod corespunzător.**"

În Expunerea de motive a proiectului de lege, la Secțiunea a 2-a, 2.3. Schimbări preconizate pct. 24 d) se menționează că pentru acest articol din Proiectul de lege s-au avut în vedere cele statuate de CCR **prin Decizia nr. 21/2018**, menționându-se că "modificarea art. 375 alin. (3), art. 377 alin. (5) și a art. 421 alin. (1) pct. 2 lit. a) C.proc.pen., intervențiile fiind necesare pentru corelare față de introducerea la art. 374 a celor două alineate noi, alin. (11) și (12), normele de trimitere din articolele menționate urmând să fie corelate cu conținutul acestor alineate noi".

Având în vedere faptul că prin Legea criticată s-au introdus aplicarea corespunzătoare a dispozițiilor art. 374 alin. (11) și (12) și la următoarele articole din Codul de Procedură Penală: art. 375 - Procedura în cazul recunoașterii vinovăției, art. 377 - Cercetarea judecătorească în cazul recunoașterii vinovăției, art. 421 - Soluțiile la judecata în apel, neconstituționalitatea art. 374 alin. (11) și (12) atrage și neconstituționalitatea normelor introduse la aceste articole.

Față de cele arătate, susținem că *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative* fost adoptată cu încălcarea dispozițiilor constituționale prezentate mai sus și, în consecință, solicităm Curții Constituționale să admită sesizarea și să constate neconstituționalitatea Legii trimise la promulgare (*Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative*) **în ansamblul său**, precum și neconstituționalitatea **art. I pct. 17 și art. I pct. 38, 43,44, 45 și 48.**